

Tám László: Őszi fények Rómában

A fotóművész képei a 8–9. oldalon

Komlós Attila

Lengyelország

5. oldal

Motesiky Árpád

Felvidéki vadásznyelv

27. és 31. oldal

Bányai Tamás

A tigris és a sakál

25. oldal

Kocsis József

Kék kupola felettünk

3. oldal

Bandi András

Csángósors

23. oldal

Kisslaki László

Trió Laki elsüllyedt világa

20. és 21. oldal

Kamarás Klára

Ő nem papucs

7. oldal

Lenkey István – Rónaky Edit

Nőt Béla kiállítása

13. oldal

Szarvas István

Beszélgetés Müller Péterrel

14. és 26. oldal

Tartalom

Trebbin Ágost: 100 éve jelent meg Pécsen a repülőgép	4
Komlós Attila: Lengyelország	5
Mecsek-Dráva Hulladék-gazdálkodási Program – Rekultiváció	
Szentiványi Árpád emlékkiállítás	6
Kamarás Klára: Ő nem papucs	7
Tám László rovata: Egy zarándokút képei	8–9
Videcz Ferenc: Újkori ballada	10
Szigetvári Krisztián: Spanyol építészettörténet	11
Káplár László Jó Ember Díj Winkler András és Karádi Kázmér versei	12
Lenkey István – Rónaky Edit: Nőt Béla kiállítása Bolyban	13
Szarvas István: Beszélgetés Müller Péterrel	14
Fiatalok oldala Próza, versek	15
Rejtvények, varázskép	16–17
Mitzki Ervin: Horgásztó két város határában	18
Szarvas István: Ügyrendi felszólalások a Parlamentben	19
Czupy György: Simonyi óbester	20
Kisslaki László: Trió Laki elsüllyedt világa	20–21
Rónaky Edit: Magyarul – magyarán	
Kocsis Tibor: A születésnap	22
Bandi András: Csángósors	23
Dr. Vargha Dezső: Gulag	24
Bányai Tamás: A tigris és a sakál Búcsú Bukta Csabától	25
Szarvas István: Beszélgetés Müller Péterrel	26
Motesiky Árpád (Felvidék): Felvidéki vadásznyelv – 1.	27
Szigetvári Krisztián 2/3 oldala Rónaky Edit: Humor	28
L. Csépanyi Katalin: Mofetta Pósfai Tamás fotói	29
Az Alexandra újdonságai 10 éves a Míves Tojás Múzeum	30
Motesiky Árpád: Felvidéki vadásznyelv – 1.	31

Komlós Attila

Komlós Attila

Európa Kulturális Fővárosa – Pécs

Hazánk eddigi legnagyobb kulturális eseménysorozata, a Pécs 2010 Európa Kulturális Fővárosa program 2010. január 10-én a hivatalos nyitóünnepséggel vette kezdetét.

A megnyitóra ellátogató több tízezer fős közönség látványos művészeti bemutatón ismerhette meg a város több mint kétezer éves történetét és étellel teli jelenét. Óriásbábok, közel 500 pécsi diák, pécsi, vagy Pécsről elszármazott emblemikus sztárok hozták testközelbe két évezred történetét. A rendezvény díszletét a dzsámi falaira „készített” káprázatos fényfestés adta, ahol a város történetének korszakai jelentek meg: a római kor, a reneszánsz kor és az egyetem alapítása, a török-kor, a királyi város létrejötte, a Zsolnay, a huszadik század modern képzőművészete.

A 2010. év folyamán megszámlálhatatlan rendezvény, kiállítás, koncert, szabadtéri fesztivál várja a városba látogatókat, a már megismert és számos új, vendégmarasztaló helyszínen. Érdeemes már most tájékozódni a programok felől és időben gondoskodni a szállásról!

További információk: www.pecs2010.hu
(A szerző felvételei)

Web-ajánló

www.hetedhethatar.hu

201 szerzőnk 2844 alkotása olvasható a Hetedhétátár web-oldalán

Lapunkat rendszeresen szemlézi Magyarország legnagyobb médiafigyelője

az **OBSERVER**

Observer Budapest
Médiafigyelő Kft.

1084 Budapest, VIII., Auróra u. 11. Tel.: 303-4744, <http://www.observer.hu>

Közérdekű magazin

Szerkeszti: **L. Csépanyi Katalin**

Kiadja a Héthatár Bt. A kiadásért a kiadó vezetője felel.

Postacím: 7614 Pécs, Pf. 59.

A kiadó címe: 7761 Kozármisleny, Mikszáth Kálmán u. 24.

Telefon/fax: 72/370-264 • Mobil: 30/575-3997 • e-mail: hethatar@t-online.hu

Internet elérhetőség: www.hetedhethatar.hu, hethatar@hetedhethatar.hu

Tördelés: Edenscript Kft. 7624 Pécs, Hungária u. 14., www.edenscript.hu

Előfizethető a kiadónál.

Előfizetési díj 12 számra: 1500 Ft.

Bankszámlaszám: 50100112-12005985

Készült a BORNUS 2009 Nyomdaipari Szolgáltató Kft. nyomdájában, 7634 Pécs, Rácvárosi út 70.

Felelős vezető: Tamon Attila

ISSN-1418-1096

HETEDHÉTHATÁR

e.graphic
stúdió

névjegy

szórólap

levélpapír

könyv

prospektus

meghívó

tervezése, nyomtatása

www.edenscript.hu

7624 Pécs, Hungária u. 14.
Tel./fax: 72/227-350 info@edenscript.hu

Kocsis József

Kék kupola felettünk

Kitérővel megyünk Dombhátra, útba ejtjük Orfút, évek óta nem láttuk azt a gyerektáborot, amelyet korábban építeni segítettünk, működtetésében Irén vállalt oroszlánrészt, és ahová behunytt szemmel is eltalálnék, ennyi év után is, reflexszerűen, annyira belém ivódott az út minden kis kanyarulata. Különös okunk van a „kitérőre”, András unokám esküvőjére kaptunk meghívást, „templomi” esküvő lesz, pappal (gyerekkarcú prédikátor ő valójában), feldíszített oltárral a végtelen magasságú kék kupola alatt.

Tóparti szél fogad, elének szalad, és a hátunk mögé kerülve taszigál vendégszeretően.

Tengerészdő, morgolódom magamban, jó hátszelünk van, gyerekkori olvasmányaim szerint ez kedvez a tengerészeknek, örülnek neki, ha történetesen vitorlás hajón tengerészkednek, nekem azonban egyáltalán nincs kedvemre itt az orfúi tópart közelében, ahogy leülünk a rögtönzött tábori oltárral szemközt, a hátsó széksorban; üres még az alkalmi templom, korábban érkeztünk, nem látja hát senki a fák ágairól leforduló szélfűk otromba tréfáját: mögém lopakodva hátulról előre kazlazzák frissen mosott, amúgy is egyre lazább szálú maradék sörényemet, és ősz szakállt varázsolnak belőle az arcomra, csúfságomra.

Illenek ide a szakáll, persze, nem kellene idegenkednem tőle, átbucskázva a fejem fölött, torzonborz remeteként az öreg fák alatt akár a készülődő szertartás hangulati kiegészítőjeként is számba vehető volnék, megfáradt tekintetű prédikátor, magában bölcs szavakat görgető, elkelné itt egy ilyen, hitelesítő háttéremként, és még inkább a szemkápráztató ifjúság térkitöltő burjánzásának ellenpontjaként.

Aztán átbucskázás helyett marad a fésű, a könnyebbik megoldás, és szelíden újrafésülődve nagypapásodom valahol a hátsó sor közepe táján.

Gyerekkarcú prédikátor köszörüli a torkát, gyanútlan, tiszta mosoly ül szájszegletében; szólni szólítja tiszte, de megbicsaklik, szavai engedetlenül szétszélednek, zavartan néz utánuk, kettéhasadt lélekkel mosolyog egyik a másikon, hogy nem jut ötről a hatra, ötöl-hatol csak ötlettelenül és hatástalanul, sehol az isteni szikra, amiről pedig beszélne éppen, ha kicsiholódna mégis valami kis sziporka valahonnan váratlanul, ám egyre fonnyadtabban tekeregnek körülötte az elgondolatlan gondolatok mondatkígyói, saját farkukba harapdálnak; környezetidegen szavak, indokolatlan szövegrészek botladoznak a kiégett füvek közt, elfulladt lélekkel néz utánuk, ahogy egymásba gabalyodnak, tanácstalanok, nem illeszkednek egységes gondolati rendbe, egyáltalán sehová sem illeszkednek, elszabadultan botorkálnak a széksorok között, ahová a székeken ülők lenéznek mereven, a cipőjük orrát bámulják, mintha feszülten figyelnének, pedig felejteneink inkább, azt már, ami még el sem hangzott, de bekövetkezik hamarosan.

Dicsőhimnuszok sorjáznak lelkesülten, gitárkísérettel.

Az áhítat megejt. A révület taszít. Gyerekkorom Istene hallgatja elégedetten. Ez a mostani meg, az elgondolt, háritaná a tömjént szelíden, derűs, elnéző mosollyal. Az én istenem, gondolom, gyarlóságoktól mentes volna. Isteni. Meg emberi, persze: megengedő, megértő, megbocsátó. Nem érintené meg a szavak hízelkedő áradása. A kételkedők arcát pedig megsimogatná. Ha például mindenhatóságát firtatva – mint gyerekkoromban tettem – megkérdezném: tud-e akkora követ teremteni, amit ő maga sem tud fölemelni, a fejemre tenné a kezét és csak ennyit mondana: – Ügyes!

Az ilyen Istent szeretni tudnám, és egészen elszomorítana, hogy nincs.

Hallgatom a megejtő gitármuzsikát, magával ragad a fiatalok lelkesültsége. Az ő Istenük hallgassa meg őket elfogadó szeretettel.

Madarak csengettyűi szertartásra szólítanak, és varázslat történik: szőke fiú válik szemünk láttára felnőtté, családalapító férfiként fölmagasodik, feje az égbolt kékjébe ér, felhők koszorúzhatnak, ha volnának éppen fölöttünk, illenének a képbe, báránnyfelhők

leginkább, habos kis bundácskák, a helyzethez illő bukolikus hangulat díszleteként.

Rebbenve kifeszlik az ágak közül, újabb szellő indul, harangkondulások emlékezteti mását sodorintja magával, mélyhangú rezonanciát, szívdobbanások dobhártyára vetített lüktetését.

Még nem látja a fiú, csak érzi: elindult valahonnan az indián lány, és várakozás tölti be szívét, arcán szemnedvesítő ragyogás fénylik.

Aztán felbukkan, és a fák között felhabzik a fény, az apa az ismeretlen világból elébe vezetni lányát – báj, kellem, grácia lépdél mellette kecsesen –, és rábizza bizalommal.

És a fiú ragyog, az arcán elragadtatás, szavakon túli beszéddel beszél, mámorosodva. Tekintetével körbekeríti, öleli, karolja kedvesét.

Elirigylí a Nap, és hogy tőle eltanulja, a fák fölött próbálgatja a ragyogást: szikrázik, fénylik, süt, világít és hevít vehemensen, ám a fiú arca győztesen rálicitál: fénykévék, csóvák és nyalábok állnak össze azon fényözönné, és mindenki látja: nem fény már ez a ragyogás, hanem a boldogság maga.

Vén ateista a hívő emberek között, most arra gondolok: aki pingpong asztalt fabrikál, nem csodálkozhat, ha az egyszerre oltárrá magasztosulva szolgál, és oltárkendővé lényegül a fehér lepedő, és hogy azt a madarak éneke fölcicomázza gazdagon ezüst és arany cikornyákkal, hurkosan sziporkázó madárfütty-fonalak kaeszkaringóival, és azt is gondolja: templomot épít, aki bármit is épít a Földön másokkal összefogva, gyerektáborot akár a fák közé, hajlékot a kölcsönös szeretetnek, ünnepi csendnek és várakozásnak.

Az égbolt kéken duzzadva feszül fölénk, mások is aláférnek, meghúzódik alatta a Föld, embert emberhez igazít lágyan a boltozat selyme, alatta örök jelenné tömörül, sűrűsödik az idő, érezni ezt most; orfűitő – szemét behunyva kölyökhegyként a Codillera de Carabaya ölébe fészkel magát a Mecsek, dorombol hozzá, alig résnyi a tér közöttük, befér oda mégis mindenki, mostaniak a voltakkal, és elhelyezkednek lazán, lelkendezve és várakozva.

* * *

A fenti írás barátunk és szerzőtársunk, Kocsis József készülő könyvéből, a *Zsákutca végállomás* című, saját kiadású kötetéből származik

Támogatók

BIOKOM Kft.

Bázis-Art Generál

Finish 987 Kft.

Szigetvári Takarékszövetkezet

Iparos Kisvendéglő

Netmester Produkció

www.netmester.hu

Következő számunk május 14-én jelenik meg a Hetedhéthatárt az alapítástól támogató Szántó Dezső emlékére

Trebbin Ágost

100 éve jelent meg Pécsett a repülőgép

A repülés mindenkor fontos ügy volt számomra. Most tehát úgy illik, hogy megemlékezzek erről a nevezetes születésnapról.

Elkötelezett rajongásom még gyermekkoromban kezdődött, amikor falunk felett délutánokként megjelent a Budapest-Pécs belföldi légijárat Li-2-es repülőgépe. A tovasuhanó gépmadár hangos berregéssel hirdette a haladást és a technikát. Ilyenkor azután a távoli faluban is úgy éreztem, részese vagyok annak a pontosan körül nem határolható fogalomnak, amit röviden csak úgy határoznak meg, hogy emberiség.

A repülőjárat pontos megjelenésének voltak gyakorlati előnyei is. A szekeres gazdák tudták, hogy itt a délutáni itatás ideje, én meg sóhajtván vettem tudomásul, hogy most már ideje nekilátni a következő napi iskolai házi feladatomnak.

A pécsiek körében szintén sok rajongója volt a repülésnek. Hatalmas szenzációként közölte 1885. október 4-én a „Pécsi Figyelő” című újság, hogy városunkba érkezett Chevallier Beudet francia kapitány, aki léghajójával, az „Incroyable”-al, az elkövetkező napokban több felszállást is fog végezni a Zsolnay kertből.

1907-ben a pécsi Országos Ipari és Mezőgazdasági Kiállítás elsőszámú vonzereje a „Turul” léghajó felemelkedése volt.

Versepuy által dedikált kép

A fő szenzáció azonban 1910. szeptember 5-én következett be, amikor sor került az első pécsi műrepülésre.

A Nádor Szállodába megérkezett a híres francia pilóta és repülőgép-konstruktőr Leon Versepuy, hogy a pécsi lóversenytérrel több alkalommal a magasba emelkedve, repülőtudományával elkápráztassa a pécsieket.

A nevezetes ember már érkezésével is nagy feltűnést keltett, hiszen Párizsból saját autóján tette meg a nem csekély utat. Ez az akkori autó és útviszonyok között valóságos hőstettnek számított.

A „Pécsi Napló” korabeli, lelkes riportérének jóvoltából most mi is részesei lehetünk a fontos eseménynek.

„Már a kora délutáni órákban kezdetet vette a nagy népvándorlás kifelé a lóversenytér irányában, s részben kocsikon, részben pedig gyalog igyekezett ki a közönség, hogy végigélvezzen egy olyan látványosságot, amilyenben Pécsett még nem volt része, s talán sok idő fog lezajlani, amíg ismét lehet része.”

Végre elérkezett a nagy pillanat. A „Demoiselle” nevű monoplánnak azonban nem nagyon akaródzott felszállni. Kétszeri próbálkozás után végre meggondolta magát, arisztokratikus göggel felszökönt a levegőbe és légcsavarja diadalmasan kezdte szelni városunk légterét.

„Kerengve, berregve szállott a gépmadár a pálya fölött mintegy 10-12 méter magasságban, s vagy háromszor megkezdte a repülőteret és szép simán leereszkedett. Tapsvihar és éljenrivalgás tört ki

Leon Versepuy pilóta – 1910

a közönség köréből és a nagy várakozás után mindenki meglegedetten tárgyalta a gyönyörű repülést.”

Legjobban a negyedik felszállás sikerült. A karcsú repülőgép mintegy 20-30 méter magasságba emelkedett. Többször átrepült az ámuldozó pécsiek feje felett majd tízpercenyi „száguldás” után méltóságteljesen a földre ereszkedett.

A tömeg lelkesedése nem ismert határt. Örömben csaknem tönkretették a „csodatalálmányt”.

Végül is Versepuy pécsi kirándulása meglehetősen balul végződött. A „Demoiselle” 1910. szeptember 12-én újabb felszállást hajtott végre, melynek során a motor felmondta a szolgálatot. A pilóta életét csak hallatlan lélekjelenléte mentette meg. A monoplán motorja olyan mértékben sérült meg, hogy további pécsi felszállásokról szó sem lehetett.

1910-ben a pécsiek még nem sejtették, hogy a nagy lelkesedéssel fogadott repülőgép néhány év múlva súlyos bombákkal megrakottan békés otthonokat fog romhalmazzá változtatni, a repeszek ártatlan emberek életét fogják majd kioltani.

IPAROS KISVENDÉGLŐ

Pécs, Rákóczi út 24-26.

Tel.: 72/333-400, 30/9373-400

e-mail: info@iparoskisvendeglo.hu

www.iparoskisvendeglo.hu

Nyitva: Hétfőtől szombatig 11.30 – 22.30

Vasárnap 11.30 – 16.00

Három teremben 20-tól 60 főig elkülönített rendezvény tartható.

Fischer János üzletvezető

• Étkezési utalványokat elfogadunk:

kék és piros színekben

Ticket Restaurant

Cheque Déjeuner

Sodexo Pass

• Üdülési csekket is elfogadunk

• Bankkártyával is lehet fizetni

Főétel rendelésekor gratisz jár egy adag húsleves metélttel!

Komlós Attila

Komlós Attila

Lengyelország – 2.

Történelmi városok

Szinte kivétel nélkül az összes lengyel nagyváros központja ámulatba ejtő szépségű. Nem csupán a városok főterei, hanem azok tágabb környezete a hozzá kapcsolódó utcákkal, a történelmi épületek szerves egységet alkotó összképével.

A főváros, Varsó büszkesége a Stare Miasto, vagyis a régi piactér a szorosan egymás mellé épült, 3-4 emeletes, keskeny, színes homlokzatú házaival. A macskaköves teret a piac és a sok kitelepült vendéglő tölti meg étellel. A kis ékszerdobozhoz hasonló térről a királyi várhoz vezető utcák régi épületeit mives

héz! A főter reneszánsz épületei, a mesébe illő városháza, a dombtetőn álló királyi vár, a jezsuita templom a hozzá kapcsolódó épületegyüttesel csak a legfontosabb látnivalók. Ebben a városban tekinthetjük meg Lengyelország legrégebbi templomát, a Szent Péter és Pál katedrális. Poznan a műemlékeken túl rengeteg látnivalót és programlehetőséget kínál. Tartalmas kikapcsolódást nyújt többek között két állatkertje, a botanikus kert, csodálatos parkjai, múzeumi és tucatszínháza.

Az Odera folyó partján elterülő Wroclaw Szilézia történelmi fővárosa, magyar neve Boroszló. A városkép szempontjából is sokat mondhat, hogy Wroclaw a Hanza Szövetség tagja volt. A szövetség kereskedővárosaira jellemző építészeti stílus nagyon

Wroclaw

épülete. Az Odera kis szigetei is bővelkednek értékekben, a Tumski szigeten láthatjuk a vörös téglából épült kéttornyú gótikus katedrális. Wroclaw különlegessége a Raclawicei-körkép. A Feszty-körképpel korban és megjelenésben párhuzamba állítható monumentális alkotáson a lengyel-orosz csata jelenetei mintha az ember szeme láttára történének, a festmény az eléje épített domborzattal, növényekkel és mindenféle tárgyakkal a valóság illúzióját kelti. Kopernikus városa, Torun, a Visztula partján fekszik, Észak-Lengyelországban. Már mondani sem kell, az óváros egységes, történelmi hangulatot áraszt. Mindez a magasból is megtekinthető, a városháza tornyából remek kilátás tárul elénk. Torunban számos gótikus, barokk és reneszánsz ház áll, többek közt az az épület, mely a hagyomány szerint a csillagász, Kopernikus háza volt a 15. században. Torun mindezeket túl másról is híres, ez pedig a mézeskalács! Több üzlet kínál változatos formájú és ízű mézeskalácsokat, melyek csomagolása is különleges, az egyszerű celofánburkolattól a kincsesládáig.

(A szerző felvételei)

A Raclawicei-körkép részlete

szépen megfigyelhető: a 3-4 emeletes házak cifra homlokzatai külön-külön is csodálatra méltóak, de az összkép olyan, hogy az ember csak kapkodja a fejét a szebbnél szebb épületek láttán. Igazi kincs a városháza gótikus

Varsó

cégérek, zászlók díszítik. Nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy Varsó épületeinek 85%-a elpusztult a második világháborúban. Amit ma láthatunk, gondos helyreállítás eredménye; az épületek rekonstrukciójakor háború előtt készült fényképeket is felhasználtak. Varsó további látványossága a Krakowskie Przedmiescie, a „palotasor”, melynek elegáns épületei ma különböző intézményeknek adnak otthont.

A több mint félmillió lakosú Poznan évszázadokon át fővárosi szerepet töltött be. Érdekes magyar vonatkozása, hogy itt élt az első lengyel király fia, Bezprym herceg, Veszprém város névadója. Poznan óvárosa annyi értékkel büszkélkedik, hogy még felsorolni is ne

Poznan

Torun

Kaposvár, Vaszary Képtár

Szentiványi Árpád emlékkiállítása

Barátunk és szerzőtársunk, Szentiványi Árpád sajnos néhány hónap híján nem érte meg azt a kiállítást, amelyet a 90. születésnapjára rendezett Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Művészetek Kincsháza a Vaszary Képtárban. A január 6-tól 17-ig tartó kiállítás megnyitóján *Szita Károly* polgármester a fotóművész civil életéről beszélt, többek között arról, hogy fiatalon került Ausztráliába, aztán

nyugdíjasként Kaposváron talált otthonra. *Hegedűs György*, a Somogyi Fotóklub elnöke, Szentiványi Árpád fotómunkásságát méltatta, kiemelve, hogy „Szentiványi Árpád ízig-vérig fotós volt kisgyerek korától a halála pillanatáig... Az elismertség fokmérője, hogy a fotós kiállításokon is bemutatkozhat, megmutathatja magát a képei által. Árpi bácsi első önálló 1976. évi Melbourne-i kiállítását még 75 követte, a maival együtt... Nekem, a Somogyi Fotóklub jelenlegi elnökének, gyakran felhívta a figyelmet arra, hogy tegyek meg mindent a klubunkért, hogy a klub éljen és viruljon. A klub – ezt bizton állíthatom – Árpi bácsi elnöksége idején, 1987 és 1999 között élte fénykorát, ekkor

Balról jobbra: Szentiványi Béla, a művész öccse, Szita Károly, polgármester, Simonics Lászlóné, a Művészetek Kincsháza igazgatója és Hegedűs György, a Somogyi Fotóklub elnöke (Tóth Zsuzsanna felvétele)

szerzett a klub magának világhírnevet azzal, hogy a Barátság Hídja fotópályázatnak és kiállításnak FIAP védnökséget szerzett... Egyszer egy kiállításának megnyitójára készülve megkérdeztem tőle: Árpi bácsi, mi a te ars poeticád? Ő azonnal válaszolt: a szépet és a jót fényképezni! Igen. Árpi bácsi egész életében a szépség és a jóság képi bemutatására törekedett!”

A „Mecsek-Dráva Hulladékgazdálkodási Program – Rekultiváció” pályázat támogatása

A több évi előkészítés után – amelyet a BOKOM Pécsi Környezetgazdálkodási Kft. koordinált – a két részre bontott Mecsek-Dráva Hulladékgazdálkodási Program a rekultivációs területen is sikerrel pályázott.

A Mecsek-Dráva Önkormányzati Társulás 2008. december 11-én vette át a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Fejlesztési Igazgatóság levelét, amelyben a „Mecsek-Dráva Hulladékgazdálkodási Program – Rekultiváció” című KEOP 2.3.0. Pályázatát az Irányító Hatóság támogatásra érdemesnek ítélte.

A hulladéklerakók rekultiválása elsősorban a települési önkormányzatok kötelezettsége. Az önkormányzatok – a jelenlegi nehéz gazdasági helyzetben – azonban eddig sem rendelkeztek, és feltehetően ezután sem fognak rendelkezni a környezetvédelmi előírások folyamatos szigorodása folytán egyre jelentősebb költségeket felemésztő feladat elvégzéséhez szükséges forrással.

A nyertes pályázatban a Dél-Dunántúli Régió 89 felhagyott települési szilárd hulladéklerakója kerül szakszerű, a környezetvédelmi hatóságok által felügyelt módon rekultiválásra, így jelentős környezeti kármentesítés történhet a térségben Európai Unió és magyar kormányzati források felhasználásával. A Társulás a programhoz kötődő előkészítő projekt során már korábban elkészítette a lerakók felülvizsgálatait, a rekultivációs terveket és mindezeket engedélyeztette a Környezetvédelmi Hatóságokkal. Elmondható, hogy valamennyi hulladéklerakó érvényes rekultivációs engedéllyel rendelkezik. A projektben a 89 önkormányzati tulajdonban lévő hulladéklerakó – a jogszabályi előírásoknak megfelelően – a következő technológiák alkalmazásával kerül rekultivációra Baranya, Somogy és Tolna megyében:

- Helyben történő rekultiváció (64 lerakó)
  - o Együtemű rekultiváció (58 lerakó)
  - o Kétütemű rekultiváció (6 lerakó)
- Felszámolás (25 lerakó)

Az együtemű rekultivációra kerülő 58 lerakó esetében a teljes rekultivációs rétegrend kialakításra kerül, míg a kétütemű rekultiváció esetén (6 db) a projekt keretében csak az átmeneti záró réteg elhelyezése történik meg. A végleges záró réteg, akkor kerül elhelyezésre, mikor a hulladék felszíni mozgása a vizsgálatok alapján teljesen kizárható, amely állapot várhatóan 2021-re áll elő.

A felszámolásra kötelezett 25 lerakónál a felszedett hulladék szétválogatásra kerül. A kiválasztott fémek értékesítésre kerülnek, a veszélyes hulladék megfelelő ártalmatlanító helyre kerül, a komposztálódott hulladék és az inert hulladék a helyszínen marad. A lerakóban elhelyezendő maradék hulladék a projekt területén lévő szigetelt lerakók egyikébe kerül szakszerű elhelyezésre. A felszámolás után a lerakó helyén a hatóság által előírt mennyiségben és módon talaj- és vízmintavételre kerül sor az esetleges szennyezés kizárására.

Az Európa Unió 2010. január 28-ai döntése alapján a projekt 100%-os támogatással, önerő biztosítása nélkül valósulhat meg. (Támogatási arány: az Európai Unió 85%, a Magyar Köztársaság 15%.) A megítélt támogatás 6.848.121.712.-Ft.

Kamarás Klára

Kamarás Klára

Ő nem papucs

(Részlet a *Pepita füzetek* című regényből)

Beszélgetés egy kiskocsmában egy pohár sör mellett. Cigányzene. Aztán séta a belvárosban. A Király utca fényes kirakatai. Egy darabig ez volt a szombatesti program. A megbeszélnivaló azonban lassan elapadt és Józsi unatkozott. Csak nagyritkán akadt ismerős az utunkba, ha mégis, akkor azonnal megváltozott. Újra elmondhatta a régi vicceket, és a háborús élményeit is, amikről én már régen tudtam, hogy csak a fantázia szüleményei. Ilyen esti sétán akadtunk össze Benczel Pannival, akivel egy padban ültem annakidején a polgáriban. Alaposan megváltozott. Szőkítette a haját és elegáns ruhája volt. Lám csak, a szürke, kis polgárista egérből magabiztos nő lett! Olyan jól éreztük magunkat vele, hogy azonnal meg is hívtam egy vasárnapi ebédre.

Kacsát sütöttem és almás-lepényt. Tudtam, hogy a konyhai dolgokkal nem vallok szégyent. Minden jól sikerült. Csak Panni egyik kérdése ejtett gondolkodóba.

– Gizi, neked egyáltalán nincsenek igényeid?

Végignézttem magamon. Agyonmosott kartonruha, és kötény volt rajtam. Elvörösödtem. Inkább cselédnek néztem ki, mint feleségnek Józsi mellett, aki szokás szerint fehér ingben és fehér porcelánnadrágban volt. Jól mutatott. A rendszeres napozástól, erdőjárástól olyan volt a bőre, mintha minden nyáron vitorlázna, télen meg sielne. A fehér ruha még ki is emelte ezt a sportos megjelenést. Én mostam-vasaltam a fehér ruháit, büszke is voltam rá.

– Elégedett vagyok, igen. – mondtam.

Megbeszéltük Pannival, hogy máskor is eljön. Három hét múlva, akkor úgyis Szent István napja lesz.

– Meglátod, még finomabbat sütök, csak gyere. Úgy ünnep az ünnep, ha vendég is van.

Azt hittem Józsi is örülni fog, hogy újra eljön a barátnőm, de megakadt a fejében Panni kérdése, és napokig csak ezen rágódott, morgolászott:

– Igények! Miféle igények? Majd adok én neked igényeket!

Gyorsan telt az idő és én esténként a receptkönyveket bújtam, tervezgettem, mit süssek-főzsek Panni következő látogatására. Hadd lássa, ha nincs is puccos ruhám, a főzőmre igényes vagyok.

Már majdnem itt volt a következő látogatás, mikor Juliska állított be hozzám:

– Ismered a Benczel Pannit? Olyan szőke, főstött.

– Jó barátnőm. Együtt jártunk iskolába.

– Szép kis barátnő! Láttam tegnap a Városházán. A folyosón, az egyik ablakmélyedésbe húzódva csókolódzott az uraddal. Mit csinál majd este, ha már délelőtt tizkor csókolózik? Jó lesz, ha vigyázol!

– Talán rosszul láttad, de majd kiugratom én a nyulat a bokorból...

Apró jelentéktelen dolgok jutottak eszembe. Józsi pulóvere, amiből alig tudtam kikefőlni a fenyőtűket. Máskor a mosás előtt a kifordított nadrágzsebből apró száraz virágok hulltak ki..., vagy különleges, fényes kavicsok. Minek az emlékei lehettek?

Először arra gondoltam, hogy nem szólok egy szót se, de annyira bántott, hogy mégis, legalább annyit megkérdeztem a páromtól, ki vel volt a Városházán. Kinevetett és még neki állt feljebb:

– Gyönyörű osztálytársad van, mondhatom! Egy kerge tyúk! Ezt nevezed te barátnőnek?

Azért mégis elkészítettem az ünnepi ebédet. Háromheti spórolásba került, de kivettem magamért. Ebéd után leküldtem Józsit a pincébe. Oda tettük a dinnyét, hogy hűvös maradjon. Én meg a házasságra tereltem a szót, aztán így folytattam:

– Nekem jó férjem van, de tudod, milyen fehérmájú nők vannak? Mindenkit meg akarnak szerezni. Képzeld! Éppen a múlt héten látta a szomszédasszony a Városházán Józsit egy kurvával csókolódzni. Azt mondta, rá is ismerne, ha újra látná...

Panninak hirtelen megfájdult a gyomra. Azt mondta, haza kell mennie, talán zsíros volt a rétes. Mindent köszönt, de a dinnyét már nem várta meg.

Nem próbálkoztam többet a régi lánytársakkal. Ha utcán összefutottunk valamelyikükkel, rövid beszélgetés után kitaláltam valamit, hogy elkerüljük a további kapcsolatot.

Ha Józsi megszomjazott, továbbra is vele tartottam, hadd igya meg a korsó sörét vagy egy fröccsöt, ne mondhasa, hogy papucsot akarok csinálni belőle.

A csárdában, ahova legtöbbször mentünk, eleinte csak távolról köszöntötte a régi cimborákat, később egyre-másra fontos megbeszélnivalói akadtak. Én ebben a környezetben szinte senkit nem ismertem. Ahogy megérkeztünk, leültetett egy szélső asztalhoz, ő pedig körülnézett:

– Ni csak! Itt a Keresztes Béla! Egy pillanat, azonnal jövök – és már ott is volt a baráti asztaltársaságnál, ahol a köszöntés után nem lehetett visszautasítani egy pohár italt.

Sok volt az ismerőse. Odáig fajult a dolog, hogy miután tőlem megszabadult, asztalról asztalra járt, mint egy házigazda és mindenhol felhajtotta, amivel kínálták – mint állította –, csak azért, nehogy valakit megsértsen. Nem lehetett beszélni a fejével. Mit tehettem? Megpróbáltam elfoglalni magam, hogy ne üljek ott olyan árván. Így volt azon az estén is...

Szólt a zene. Valamirevaló, fiatal nő, akivel táncolni lehetett, alig volt a láthatáron, hát felkértek, kapkodtak kézzől kézre. A cigány a „Schneider Fánit” játszotta végkimerülésig. Én pedig úgy éreztem, a világvégéig bírom... A hangulat szinte a falakat feszegette. Egyszer csak azt vettem észre, hogy már mindenki kidőlt körülöttem. A ritmusra tapsoló kör közepén

egyedül roptam a táncot, aztán valaki elkiáltotta magát a hátsó sorból:

– Az asztalra, hogy jobban lássuk!

Nem tudom, mi ütött belém. Ott jártam tovább magamban az asztalon, nevettem, és úgy éreztem, kigyúl körülöttem a világ, és én egyedül ragyogok, ragyogok ebben a fényben. Már vizesen tapadt hozzám a blúzom, csatakos volt a hajam is, mikor hirtelen felébredve ebből a varázslatból, körülnéztem, és a szememmel Józsit kerestem, nem dühös-e, hogy ilyen feltűnést keltem. Megdermedtem: Józsi nem volt sehol. Az egész este fáradsága egyszerre tört rám. Segítséggel is alig tudtam lekászálódni az asztalról.

A zakója a fogason lógott. Talán nem ment haza egyedül. Rosszul lett? Attól nem féltem, hogy megverték, hiszen mindenki ismerte az erejét, hárman se bírtak volna vele. Esetleg hátulról letütötte valaki, és most ott fekszik valahol magatehetetlenül... Magamra terítettem a zakóját, hogy meg ne fázzak és kimentem az utcára. Nem volt sehol. Bementem a csárda mögötti telekre. Csak egy sárga lámpa világított, alig láttam. A bokrok alját, a kerítés tövét néztem, nem fekszik-e valahol egy árokban. Aztán a mellékhelyiséghez mentem.

Nyitva volt az egyik fülke ajtaja. Ott ült. A nadrágját se húzta le. Csukott szemmel kommandírozott:

– Jobbraaaa át! Puskát váááll-hoz! Tűz! Tűz!

– Józsi, az istenért! Én vagyok, Gizella. Megismersz?

Egyik szemét résnyire nyitotta:

– Bradaj! Bradaj! Tudod mit jelent? Öntsd a lét!

Lé az nem volt sehol, csak a nadrágja szára körül láttam valami tócsát. Nagy nehezen lehúztam róla, még csak nem is tiltakozott. Csak attól féltem, hogy jön valaki és meglátja ebben a szerencsétlen állapotban. De ki jött volna? A csárda törzsközlőse, az első sarokig, vagy egy bokorhoz tántorgott csak el ilyenkor, hogy a dolgát végezze. Bűdös volt az egész környék.

Józsit megszabadítottam a koszos alsónadrágtól és visszahúztam rá a pantallót. Közben kicsit magához is jött annyira, hogy rám támaszkodva el tudott indulni. Útközben újabb agyszüleményein nevetgél:

– Te vagy a vezető... Te vagy a vezető, én meg az autó. A vezető nem ihat, de az autó nem baj, ha részeg... Még a rendőr se szólhat érte. Én autó vagyok... Jól kibántam velük... Csak téged írhatna fel a rendőr...

* * *

Szerzőtársunk és barátunk, Kamarás Klára legújabb kötete, a *Pepita füzetek* című regény megjelent. Fenti írás ebből származik.

Svájci gárdisták őrségben

Szerzetesek

Zarándokok

Egy zarándokút képei – Róma

Tám László képriportja

Tám László

Szentmise a Lateráni Szent János bazilikában

Pápai audiencia

A Szent Péter tér

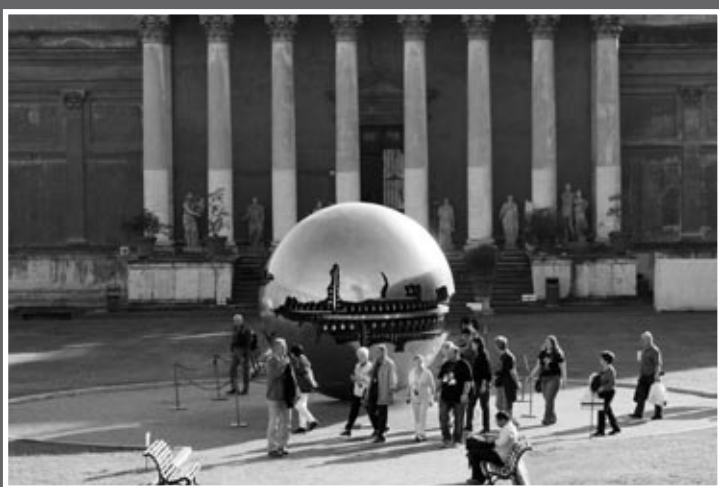

Zarándokok

Szentmise a Szent Péter bazilika magyarok kápolnijában

Zarándok a Szent Kelemen bazilikánál

A Vatikáni Múzeum udvara

A Vatikáni Múzeum Giuseppe Momo rajzolta lépcsője

Videcz Ferenc

Újkori ballada

Videcz Ferenc

Barátnécském, mi lett véled?
Elkamvaszt a házaset!
Bárha apám koporsóba',
Jöszte vélem a diszkóba!
Pénzt tőle már úgyse látok,
Ríjanak a háttért mások!
Semmi-bugyi, alig-szoknya,
Réklínből minden kidobva;
Dürgő pasik *mézre* vágnak,
Lankasszunk le kettőt-hármat!

Édes gyöngyöm, feleségem,
Merre jártál szombat éjjel?
Barátnőmet vigasztaltam,
Míg elaludt virradattal.
Tisztes apja koporsóba';
Vágyott együtt-érző szómra.

Egy-szem lányom, nagy bajunk van:
Szóbeszéd jár a faluban:
Csavarogtál, részegedtél,
Legényekkel ledérkedtél.
Ne higgy, anyám, hazug szónak,
Te neveltél szépnek-jónak,
Tanítottál, kényeztetted,
Köznepek közt *úrrá* tettél.
Irigység kóricál velük,
Csiklandozza májuk, begyük:
Irigylik szorgos uramat,
Irigylik nagy, új házamat.

Barátnécském, sok a dolgod?
Azért ne növessz az orrod!
Holnapután megint szombat,
Gyászolni járunk diszkókat!
Tini srácokkal hetegjünk,
Mert hisz esmét *tinik* lettünk!
Úgy haljunk meg, nem es éltünk,
Eb vigye szép harminc évünk?
(Mít számít, hogy negyven vagyok;
Süldő-kanyit ki nem hagyok!)
Izengetnek a legények;
Ne gyötrődjenek szegények!

Édes gyöngyöm, feleségem,
Merre jártál megint éjjel?
Barátnőm sír-rí magában,
Nem jó álom rá az ágyban,
Jó apját nem feledheti,
Csak én nyújtok *vigaszt* neki.

Egy-szem lányom, sok, ami sok!
A pletykák nagyon ordasok;
Férjes asszony *így* nem tehet,
Te dolgod család, majd gyerek!
Ha-ha! No és az *alakom*?
Egy *porontyért* el nem adom!
Nincs mit beszélünk egymással,
Törődj tenmagad dolgával!

Barátnécském, megint kornyadsz?
Nagyon arrébb még a szombat?
Vágjunk bele, nem nagy dolog,
Hol *hal* van, akad ott *horog*!
Bugyicskánkban jár száz bolha,
Kis pályinka es jó volna;
Kérj egy litret az apádtól,
Valaméllik hordójából!

Édes gyöngyöm, feleségem,
Hová mégy el minden éjjel?
Azt beszélik, rossz úton jársz,
Férfinép között *botorkálsz*.
Ha valamit elrontottam,
Helyrehozom rögvest-nyomban!
Mondd, mit kívánsz, édes gyön-
gyöm,
Mindenem elébed öntöm!
Ha belé is hálnék menten,
Hítes kötésünk megmentem!
Húgod, anyád *pletykál* rólam;
Féket tégy nyelvükre gyorsan!
Minden állításuk hazug,
Fojtsd beléjük álnok szavuk!
Hogyha őket megaláztatad,
Ura leszel majd a háznak!

Apám, anyám, bajban vagyok!
Mentsétek egy-szem lányotok!
Szégyen utcára kimennem,
Pedig fehér galamb lelkem!
Tisztességem nincs már nékem,
S mindnek oka, hogy van férjem!
Mért hagyatok férjhez menni,
Egy *lúzerrel* egybekelni?
Csupán *elhajtani* kéne,
S megint szent volna a béke!

Egy-szem lányunk, hiszünk neked,
Rendbe tesszük az életed!
Férjed ide nem hozott mást,
Csak két mafla, dolgos markát.
Házát neked építette,
Drága holmid neked vette.
Mit házára s reád költött,
Az mind tiéd, őt meg ördög
Hordozza el nagyvilágba,
Ne félj, gondunk leszen rája!
S nesze, hogy ne légy rossz kedvvel,
Pálinka, derék üveggel!

Megyén haza puccos baba,
Kétélű tör gögös szava:
Takarodj ki a házamból,
Ki az egész udvaromból!
Házát nekem építettél,
Drága holmit nekem vettél,
Fizetségül megtúrtelek,
Hányinger volt élnem veled,

Emésszen el a búbánat,
Szomorítsad az anyádat!

Egy-szem lányom, puccos babám,
Megkaptad, amit akartál,
Vágyunk most már hozzád menni,
Vigadozni, ünnepelni.
Ha-ha! Még hogy ide jöttök!
Szánkáztasson el az ördög!
Ostoba nő, mit nem képzelsz?
Majd hogyha elébem térdelsz,
Úgy könyörögsz, úgy rimáncodsz,
Akkor jöhetsz be a házhoz,
De nem ám tisztes vendégnek,
Úr-lányod mellé *cselédnek*!
Addig meg takarodjatok,
Mulatni mással akarok,
Barátném csak a családom,
Véle osztom étkem, ágyom.
Tizenéves lettem újra,
Pasit szerzek minden ujra!

Barátnécském, drága szentem,
Már édes *testvéred* lettem.
Férjed, szülőd nem tart kordát,
Oda is költözöm hozzád;
Mít pitán embered szerzett,
Szórnjuk; magunk írunk rendet!
Pályinkacsát illogassunk,
Férfiakat csalogassunk,
Hadd koptassák csak a *pitvart*,
Leánybúcsunk húsz évig tart,
Aztán leszünk újmenyecskék:
Lelünk egy-egy vén *bakkecskét*,
Aki reájár a *sónkra*,
Míg nem rakják koporsóba!

Átkozott légy, koszos condra,
Tisztes népek megrontója,
Nyelved pokoltúz eméssze,
Lökjenek ki a szemétre!
Okulásként álljon példád:
Így lakolnak sunyi cédák!

Vigyázz te is, puccos baba,
Háborog a bosszú hada:
Sok alázott asszony-*cseléd*
Tüzes üszköt nyomna beléd;
Egyet *férfi-zabálód*ba,
Mátsat kevély homlokodra.
Férjük, barátjuk elvetted,
Szajha módra elszeretted.
Álladon szakáll serkedjen,
Gögös derekad görbedjen,
Ebként rágjon bűnös vágyad,
S ördög se hágja meg ágyad,
Kénköves láng járja lelked,
Isten ne adjon kegyelmet!

Szigetvári-Szattinger Krisztián

Képes spanyol építészettörténet (16.)

A spanyol modernizmus (kb. 1880–1925) 1.

Szigetvári-Szattinger Krisztián

Gaudí építészete Barcelonában (1883–1926)

Az 1880-as években a spanyol építészet korszakhatárra érkezett. A historizmus mellett megjelentek a modernizmus építészeti alkotásai.

Az eklektika hibridségéből kerestek kiutat Európa-szerte a *szecesszió* (kivonulás) építészeti. Merőben új anyagokat, új formákat alkalmaztak, új építészeti kivántak létrehozni a történeti stílusok ismételtetése ellenében, egyfajta formai és ideológiai ellenpólust képezve. A stílus névadója Ausztria, ahol *Sezessionstil* néven honosodott meg a XIX. és XX. század fordulóján. Legfőbb jellemzői: hullámzóan áramló vonalak és formák, növényminták, állatalakok, plasztikus formák a homlokzatokon, a szögletes formák mellőzése a belső terek és bútorok kialakításában is.

Ez a stílus jelent meg aztán Angliában *Modern Style*, Belgiumban és Franciaországban *art nouveau*, Németországban *Jugendstil* néven. Olaszországban kifejlődött a *liberty*, Spanyolországban pedig kb. 1880–1925 között a *modernismo*, azaz a modernizmus. A modernizmus nem csupán építészeti irányzat volt, hanem meghatározta a korszak irodalmát, képzőművészetét is.

Czellár Katalin így fogalmaz: „Elsősorban katalán művészek voltak azok, akik az Európában ekkor kialakuló szecesszió jegyében próbálták megújítani az építészetet, s a spanyol szecesszió (modernismo) elsősorban ott hozott létre jelentékeny építészeti alkotásokat a századforduló környékén. A katalán neogótikából kinövő, a mudéjar és a churriguera-stílus hagyományával átszőtt, expresszív építőművészet legjelentősebb alkotásai Barcelonában születtek.”

A spanyolországi modernizmus kétségkívül legismertebb alakja a katalán származású Antoni Gaudí i Cornet (1852–1926). Gaudí pályafutása még a historizmus szellemében indult, majd egyre inkább kialakult saját stílusa, mely meghatározta és irányt adott a modernizmusnak. A cukorgyáros Eusebi Güell hamar felkarolta a tehetséges építész, és számos megbízással látta el (pl. Güell-palota, Güell-park stb.) A századfordulón Gaudí a leghatékosabb barcelonai polgárság tagjainak tervezett (Casa Milá, Casa Battló), épületeinek kivitelezésén személyesen is jelen. 21 megvalósult épülete közül 12 található Barcelonában, melyek ötletek egész tárházát vonultatják fel; Gaudí ugyanis nemcsak építész volt, hanem szobrász és iparművész is. Egyedi parabolaívei, kéményei, ötletes homlokzati és belsőépítészeti megoldásai miatt előremutató építésznek könyvelhetjük el a XXI. században is.

Élete utolsó éveiben Gaudí a barcelonai Szent Család-székesegyház (Sagrada Familia) építésén fáradozott, melynek Jézus születését szimbolizáló homlokzata és négy tornya már állt az építész 1926-ban bekövetkezett tragikus halálakor. A székesegyház alapköveit még

Casa Vicens

Casa Milá

1882-ben tették le, Gaudí 1883-ban vette át a kivitelezését. Az eredetileg neogótikusnak szánt templom képe az ő keze nyomán jelentősen más arculatot nyert. Elképzelései szerint tizenkét darab kukoricaszárhoz hasonló torony épül fel a tizenkét apostol tiszteletére, a tizenharmadik tornyot pedig Jézusnak ajánlja. A tornyok vonalvezetésén felismerhető a Gaudí statikai újításai egyikének számon tartott parabolaív. De hasonlították már ezt az épületet hegyhez, más házáit pedig barlanghoz, a katalán építőmestert pedig azon kevés zsenik egyikének, aki legalább a művészetben megvalósította Rousseau „*viszsa a természetbe*” vágyalmát.

A templom 1882 óta folyamatosan épül és még mindig hosszú évek választanak el bennünket attól, hogy késznek mondhassuk. Ennek ellenére a Sagrada Familia Barcelona szimbólumává lett.

Güell park

Terenziánus kollégium – belső

Sagrada Familia: születés homlokzat

L. Csépanyi Katalin

Káplár László Jó Ember Díj

L. Csépanyi Katalin

Káplár László, a 2003-ban ötvenévesen eltávozott újságíró kolléga, a jó barát, a jó ember nevének és emlékének fennmaradására jött létre a Káplár Alapítvány. A kulturális teljesítmények díjazására az alapítvány a névadó személye előtt tisztelgve létrehozta a Jó Ember Díjat – melyet évente egyszer ad ki a kuratórium döntése alapján. A Jó Ember Díjra március 31-ig lehet jelölni. A kuratórium olyan személyek jelölését várja, akik a szívükkel látva egyszerűen csak teszik a dolgukat önzetlenül, és közben észre sem veszik, hogy milyen sok ember javát szolgálják a széleskörűen értelmezett kultúra területén. A Hetedhéthatár web-oldaláról – www.hetedhethatar.hu – elérhető a Káplár László Alapítvány honlapja. A Jó Ember díjra a jelölést levélben az alapítvány székhelyén (7761 Kozármisleny, Mikszáth Kálmán u. 24.), telefonon a 30/575-3997-es számon, e-mail-en a hethatar@hetedhethatar.hu vagy a hethatar@t-online.hu címen lehet megtenni. A díj Judit Hagner, Németországban élő magyar származású szobrászművész alkotása.

A kuratórium tagjai: Bandi András (elnök), Borsós István (Pécs), Králik Ivánné (Siklós), L. Csépanyi Katalin (Pécs), Tárkányi Béla (Debrecen).

A Jó Ember Díj eddigi kitüntetettjei:

- 2006 – Káplár László posztumusz
- 2006 – Dr. Rideg Lászlóné (Pécs, Szociális Háló Egyesület)
- 2007 – Varga Ilona (Budapest, Magyar Rádió)
- 2008 – Pécsi Géza (Pécs, Kulcs a muzsikához)
- 2009 – László Károly (Sepsiszentgyörgy, Tamási Áron Színház)

Mivel az alapítvány és a díj névadója, Káplár László természetbárátként családjával minden évben elment a Zengőre a bánati bazsarózsa virágzásának idején, ezért a díjátadás is ehhez az időponthoz igazodik. Ez évben április 17-én, szombaton 11 órakor találkozhatnak a Zengő lábánál, Pécsvaradon a várban a névadóra emlékező rokonok, barátok, tisztelők, valamint a díjazottak.

* * *

Káplár László Emlékére Kulturális Alapítvány – Székhely: Kozármisleny, Mikszáth K. u. 24. 7761 – Adószám: 18326859-1-02. Aki támogatni kívánja a Káplár Alapítványt, az az 50800104-11096568 számú bankszámlaszámra utalhatja át azt a pénzüsszeget, amellyel hozzájárul az alapítványhoz, illetve csekk is kérhető telefonon, e-mail-en, levélben. A közhasznú alapítvány az adó 1%-ával is támogatható.

Karádi Kázmér

A forrás felé

Kinyúlni a végtelen fele,
Tarka platánként csókolni az eget,
Megtartani a csillagporos éjszakát,
Hagyni lehullni a menny zálogát.

Mélybe futni fűszeres gyökérrel,
Belevájni a humusz múltjába,
Majd felszívni az óbor sóját,
S feltölteni vele a jelen kancsóját.

Winkler András

A költő vére

Winkler András

A tinta
a költő vére,
az tapad
a füzetébe
ahová verseit
írja, kíváncsi
fehér papírra,
amint magát
felkínálja, míg
a gondolatot
várja.

Kesztyűk

Harmadik gimnazista voltam Sopronban, amikor iskolába menet találtam egy szép, barna bőrkesztyűt. Balkézre valót. Napokig érdeklődtem az iskolában, hiányzik-e valakinek. Senki sem jelentkezett. A kesztyűt a szekrényembe tettem. Ötven éve őriztem már a kesztyűt, amikor tegnap, immár hatvanhét évesen a járda szélén egy szép bőrkesztyűt pillantottam meg. Talán a párja a magányos kesztyűnek? Szívdobogva hajoltam le érte, azután szemügyre vettem. Ötven év múltán ismét egy balkézre való bőrkesztyűt találtam.

Recesszió

Külföldi nagyváros, aluljáró. Koldus tartja műanyag poharát. Hirtelen rendőrök tűnnek elő és kemény szavakkal elküldik a kéregetőt. Több mint egy év telt el. Ugyanaz a helyszín, koldussal. Két rendőr közelít. Ijedten nézem. Odaérnek. Az egyik pénzdarabot dob a koldus poharába.

Sejtés

Aki meghal szeretteim közül, mind-mind visz magával egy darabot belőlem. Amikor meghalok, odaát magamra találok.

* * *

Barátunk és szerzőtársunk, Winkler András A költő vére című kötete nemrégiben jelent meg a soproni Hillebrandt Kft. gondozásában. A verseskötvet Mészáros György illusztrálta.

SZJA 1%

Káplár László Emlékére
Kulturális Alapítvány
18326859-1-02

Tegnapután Országos Cigány
Kulturális Egyesület
18250547-1-43

Martyn Ferenc Szabad
Művészetoktatási Alapítvány
18317332-1-02

Míves Tojás Múzeum Zengővárkony
20655516-2-02

Álomfogó Alapítvány Tiszakécske
18365919-1-03

Misina Természet- és Állatvédő Egyesület, Pécs
18303841-1-02

Hotel Béda Idősek Otthona Kölked
21137989-1-02

Szociális Háló Egyesület Pécs
18306703-1-02

Erdélyiek Klubja Pécs Egyesület
19035440-1-02

Lenkey István – Rónaky Edit

Élményvarázslat tollal, ecsettel

Nőt Béla kiállításának megnyitása Bólyban

Rónaky Edit

Lenkey István: Tisztelettel köszöntjük a művészet barátait, az érdeklődő tárlatlátogatókat. Ebben a teremben nemrég nyitottam kiállítást a dunaszekcsői Oláh János erőteljes színhatású, karakteres vonalvezetésű olajképeiből, most pedig egy technikai sokszínűségéről ismert, különböző műfajokban egyaránt járatos képzőművészt mutathatunk be, Nőt Bélát, aki 18 éve tulajdonosa a pécsi Műhelygalériának, ahol kortárs képzőművészek alkotásait mutatja be – terjesztve a szépet, a kultúrát. Ő maga is kisdíák kora óta foglalkozik képzőművészeti alkotással, melynek alapjaiba Cseh László és Gebauer Ernő vezette be, majd fejlődését Kelle Sándor, Soltra Elemér, Pandur József és a Medgyessy Képzőművészeti Műhely közössége segítette. Egyre inkább felfelé ível művészeti pályája, készít krétarajzokat, grafikákat, lavírozott tusrajzokat, akvarelleket, metszeteket, kísérletezik a vegyes technika lehetőségeivel.

Rónaky Edit: Engem nagyon megragadtak utóbbi két kiállításán – Mohácson és Bonyhádon – diópác alapra készített színes akvarelljei. Itt most más oldaláról, oldalairól ismerhetjük meg művészetét. Nézzük talán először fekete-fehér tollrajzait! Számomra lenyűgöző, hogy – míg a zeneművész partitúra, a táncművész koreográfia alapján varázsolja elénk az élményt – a képzőművész egy fehér papírlapon egyetlen szál tollal egész világot teremt. Jó lenne egy-két mondattal szólni a grafikai műfaj sajátosságairól, melybe a tollrajzok is beletartoznak.

Lenkey István: A grafika síkművészet, alapeleme a pont, vonal, folt. Egyidős az írás kezdeteivel. A kínai és japán írás ma is hordozza az ősi grafikus elemeket. Európában a grafika művelése és tisztelete a könyvnyomtatással együtt terjedt el. Ebben segítségére volt, hogy már a korai kiadványok is illusztrációkkal jelentek meg. A XX. század elejétől vált szuverén művészeti ággá, s terjedtek el a képgrafikának, a kisgrafikának és az alkalmazott grafikának szerteágazó eljárásai.

Rónaky Edit: Az itt látható tollrajzokkal Nőt Béla szülőföldünk, lakóhelyünk – Pécs és Baranya – krónikásaként mutatkozik be. A kákicsi református templom rajza felidézheti az Ormánságot, eszünkbe juthatnak róla e tájegység néprajzi-népművészeti sajátosságai, híres kutató lelkésze: Kákicsi Kiss Géza és írója: Kodolányi János is. Láthatjuk Geresdlak templomát és a régi emeletes magtárból és istállóból most létrehozott Múzeumot és Galériát, melyet a község hírneves szülötte: Koffán Károly érdemes művész alkotásainak bemutatásával avattak fel. Ahogy nézem Nőt Béla rajzait, azt látom, hogy mindegyiket míves kidolgozás, a szerkesztés igényessége, a kompozíció feszessége, a kép egysúlya jellemzi.

Lenkey István: Igen, de hogy ezt mennyire nem egyszerű létrehozni, azt éppen a bólyi Montenuovo Mauzóleumot ábrázoló grafika mutatja. Erre az épületre nem lehet igazán jól rálátni a kis távolság és a magas kerítés miatt, Nőt Béla mégis úgy tudta megrajzolni, hogy az arányok nem torzulnak, még az apróbb részletek ábrázolásában sem. Megszemlélhetjük az építmény belsejéről készített rajzot is.

Rónaky Edit: Próbáljuk megfejteni, hogy egy sikerült fotónál mennyivel ad többet a grafikai ábrázolás!

Lenkey István: Feltétlenül azaz, hogy ez kézi munka, egyedi darab, magán hordozza alkotója egyéniségét is: az ő témaválasztását, nézőpontját, látásmódját, ábrázolásmódjának jellegzetességeit: összefoglalóbban, nagyobb vonalakban vagy aprólékos részletezettséggel ábrázol-e. Az itt bemutatott öt kép része egy 24 alkotásból álló – a Pécs, Baranya jel-

Pécs: Zsolnay-kút

legzetes épületeit ábrázoló – sorozatnak, melyeknek lekicsinyítésével naptárt készített a művész. Ez is megtekinthető. Ez az ismeretterjesztés egyedi formája az esztétika eszközeivel.

Rónaky Edit: S ha tovább lépünk az ismeretterjesztés illetően útján, azt látjuk, hogy Erdély tájaira is elvisz minket a művész. Leheletfinom színvilágú, akvarell alapra rajzolt pasztellek sorjáznak előttünk a magasbükki Békény-patakról, Csíkmindszent erődtemplomáról és Csíkszentkirály haranglábáról. Belefeledkezhetünk Csíkcsobotfalva és Szuhakány látképébe. Melyikünk ne illetődött volna meg a Békás-szoros lélegzet-elállítóan félelmetes, mégis lenyűgöző, fenséges látványától, ne gyönyörködött volna a fenyők haragos zöldjében, a dombok hajlatában, a tisztavízű patakok csobogásában, a körülöttük viruló füvek, növények, virágok üdeségében? Nőt Bélának sikerült elénk hoznia ezt az atmoszférát, ezt az igéző színvilágot. Mennyi elmélyült megfigyelés, akvarellfestési, krétarajzolás technikai biztonság kellett ahhoz, hogy létrejöjjenek ezek a szép impresszionisztikus festmények! A Gyergyói-medence esztenájáról készült kép felidézi bennem Áprily Lajos Kós Károlynak írt „Tetön” című költeménye sorait:

Oltárkö (Békás-szoros)

„Ott lenn: zszibongott még a völgy a láztól.
Itt fenn: fehér sajttal kínált a pásztor.

És békességes szót ejtett a szája,
És békességgel várt az esztenája.

Tekintetem szárnyat repesve bontott,
átöleltem a hullám-horizontot,

s tetőit, többet száznál és ezernél –
s titokzatos szót mondtam akkor:

Erdély...”

Ezekből az akvarellekből is készült a 2010. évre naptár. Minden megkomponált lapja külön-külön élmény, gyönyörűség.

S ez a gondolkodó, vívódó, önmagával elégedetlen, mindig újabbat próbáló alkotó egészen különleges módon tiszteleg nemrég elhunyt szellemi mestere és barátja, a kiváló művész és nagyszerű ember: Gerzson Pál életműve előtt.

Lenkey István: Nőt Béla – itt is látható – 10 linóleummetszetet készített e neves festőművész emlékére. A linóleummetszet monokróm (egyszínű) „vonalas” eszközrendszerét nem könnyű „megfeleltetni” a festmények színeket, foltokat, textúrákat felsorakoztató világának. Nőt Bélának mégis sikerült Gerzson Pált, a Gerzson-képek keltette élményeket s a bennük rejlő szellemi, gondolati, érzelmi üzeneteket megidéznie, felidéznie. Ennek a szellem(i)időzésnek eszköze a gerzsoni motívumrendszer: a sokféle geometriai alakzat (háromszög, négyzet, téglalap, kör, félkör, körív, ellipszisforma, henger) hol hú, hol stilizált, hol átalakított továbbvitele, alkalmazása. A hagyománytisztelet és az új iránti fogékonyság összekapcsolódásának szép példája ez.

(Elhangzott 2009. december 4-én Bólyban, az Erzsébet Galériában a kiállítás megnyitóján)

Szarvas István

Müller Péter: A siker titka az együttrezgés

Péter Müller

Müller Péter a legnépszerűbb kortárs ezoterikus-spirituális író Magyarországon. 1936-ban született. Foglalkozása szerint dramaturg és író, 1955 óta a Madách Színháznál tevékenykedik. Két gyermeke van és nyolc unokája. Feleségével 1956-ban ismerték meg egymást és ennek a szerelemnek volt egy nyitánya az író halálközeli élménye, amelyről több művében is írt már, feleségével a mai napig együtt élnek.

Könyvei minden kétséget kizáróan az utóbbi évek legsikeresebb ezoterikus kötetei, ezt jelzi a több százezer eladott példány. Spirituális művei mellett drámaíró tevékenysége is meghatározó. Összegyűjtött munkái A lélek színpada címmel jelent meg 2005-ben, két kötetben. Szindarabjaiban is meghatározó szál a szereplők erős szellemi-lelki vívódása, és az emberi lét kérdéseinek gyötrelme. Fontos drámái közé tartoznak a Márta, a Dávid király, a Lugosi, a Vihar kapujában, zenés művei közül pedig a Búcsúelőadást, a Szomorú vasárnapot, a Mária Evangéliumát és a Zöld Henriket érdemes kiemelni.

Az emberiség lelkeségével foglalkozó és ehhez kapcsolódó kérdésekkel a következő művei foglalkoznak: Kígyó és kereszt, Lomb és gyökér, Boldogság, Benső mosoly, Jóskönyv, Titkos tanítások, Szeretőkönyv, Örömkönyv, Gondviselés.

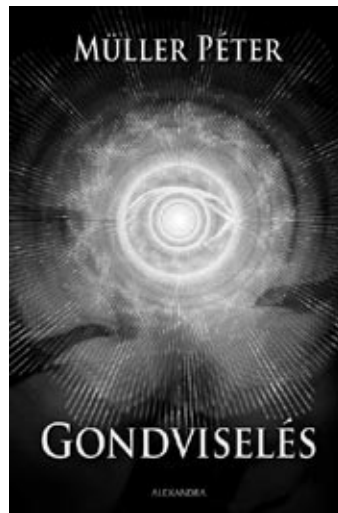
Munkásságáért megkapta az Onasszisz és József Attila-díjat és a Magyar Köztársaság Tiszti Keresztjének arany fokozatát.

A mesterrel az Alexandra budapesti Károly körúti könyvesboltjában beszélgettünk.

Mi a könyveid sikerének a titka?

Ezt pontosan épp úgy nem lehet tudni, mint ahogy az ember azt se tudhatja, mitől lesz szerelmes, vagy hogy mitől szeretik, vagy hogy ő miért szeret valakit. A siker lényege az a szereteten múlik, az

egy olyanfajta kölcsönösség, ami ugyan ritka. Ugyanúgy kell találkozni egy írónak és egy olvasónak, vagy egy drámaíróval és egy nézővel, ugyanúgy kell találkozni egymással, mint ahogy az életben a szerelemmel találkozunk. Énnekem ismerni kell, lelki rokonságban kell lenni azokkal, akikkel beszélek és önkik éreznie azt, hogy itt a rokonuk szól, aki sok mindent megtapasztalt. De a siker titka az mindig

egy együttrezgés, egy olyan harmónia, ami ugyan ritkán jön össze író és olvasónak, ez egy sajátos valami, van, amikor egy író nem tudja megélni a sikerét, hanem csak a művei később sok évtized múlva. Énnekem egy olyan kegyelmi állapotban van részem, hogy öregkoromra megéltém ezt, hogy szeretnek az olvasók, nagyon sokan dedikáltatják főleg idén a könyveiket a csecsemőknek, sőt még a magzatnak is az anyaméhben, ami egészen megrendítő és csodálatos élmény, de egész pontosan a kérdésre nem tudok felelni, mert az nem a racionalitás szintjén helyezkedik el.

Sokat gondoltam azon, és arra lennék kíváncsi, hogy most hogy egyszer hallgattalak a drámaíró kurzuson, hogy azzal az isteni adottsággal vagy megáldva, hogy te, ahogy beszélsz, úgy írsz. Én sokkal köny-

nyebben tudok beszélni, hogyha leírok és próbálom azt, amit szóban elmondtam, akkor görcsös leszek sokkal nehezebben, és nem azt írom le, amit szóban elmondtam, most viszont, ahogy hallgattalak téged, teljes mértékben a könyveidnek a stílusa jelent meg. Ez is hozzájárulhat a sikerhez, hogy közérthetően, egyszerűen...

Nézd, ezt sem mondhatnám, itt van ez a négy előadásom és ennek az elején van egy hosszú tanulmány, hogy mi a különbség az élő és a leírt szavak között, mi a különbség a kimondott szó és a leírt szó között, ez egészen más dimenzió. Van írók, akikkel a személyes találkozás nagy csalódás, és vannak olyanok, akikkel szinte nem is sejti az ember, hogy mi minden van benne, olyan erős a személyiség sugárzása. Mondok egy példát! Petőfi Sándor például egy mágikus személyiség volt, és a lényében hordozta, aki találkozott vele, tudták, hogy ez egy ilyen lánglelkű költő, olyan volt, mint a versei, persze ő színésznek is készült. De mondjuk Arany János az egészen biztosan csalódást okozott volna. Toldi írója kicsi, törekeny, visszahúzódó, kis hallgatag emberke volt, ő írta meg a Toldit. Az ember azt várná, hogy akkor ez nincs ott mögötte, mi ismerjük és tudjuk, hogy milyen, tudjuk, hogy a Weöres Sándor milyen, mert ismertük, de egész más az ő kis furcsa éneklő, mekegő fura kis lény, egész más, mint a költészetének a szerepjátszó csodálatos mágiája. Nem volt mágikus személyiség, de az írással igen! Ez nem mindig jön össze. Az irodalom nagyon sokszínű, rengetegszer okoznak csalódást az írók, hogy nincsen ott a személyiségük, nem tart ott, ahol a leírt szavak, és van, amikor ez összejön.

Két borzasztó egyszerű történetet kiragadnék a könyveidből, amit a szívembe zártam és nem tudom elfelejteni, de az egyszerűsége megcsapott. Az egyik el-

(folytatás a 26. oldalon)

Könnyen, gyorsan szerelhető, szállítható garázsok, tárolók, felvonulási épületek, csarnokok, horgászházak, raktárak színes trapézlemezről

Alapár: 240 ezer forint + áfa

Érdeklődni lehet a 72/447-760 és a 06/30-271-9446 telefonszámokon

A mintadarab megtekinthető:

Pécsett a Kanyar u. 22. szám alatt,

Mohácson a Szőlőhegy,

Csencsevár u. 5-9. szám alatt.

Smelka Sándor

Villamosok és buszok – a pécsi villamos emlékére – (1913–1960)

A villamos mit vitt hajdan?
Báltermek elfelejtett táncait.
Kötények s cselédruhák ráncait.
Selyemkesztyűt és díszes kalapot.
Kardcsillogást, finom szivar illatot.
Szekérzörgést, mozdonyok füstjeit.
A szatócsboltok bádögüstjeit.
Friss kenyeret és a bányák zaját.
Külvárosi házak omló falát.
Könnyeket és tettyei ünnepet.
Reményt és rég elföldelt hiteket.
És mit visz a busz itt ma Pécsset?
A multiplexek popcorn-illatát.
Bunkofont, s diszkók kábult tébolyát.
Műanyagot, olcsó teszkes életet.
A tévében messzi-messzi híreket.
Talán visz mosolyt is és terveket.
Pécsieket: tégedet, engemet.
Időst, ifjút – ki felül a padra –
Szóval minket: kiből múlt lesz holnapra...

Prim Péter

Téltündér

Ahogy az első hópelyheken megcsillanó gyengéd téli napsugár a szemembe szökött, megláttam egy apró tündért a fák között. Utánaeredtem. Lágyan és kecsesen röpködött a fekete fák fagyott ágai közt és közben halkán énekelt. Amint a fák sűrűjéből egy hófödte tisztásra értünk, megálltam és csak gyönyörködtem táncában. Éneke most már hangosabb és érthetőbb volt. Elvarázsolt minden csilingelő szava. Beleszerettem a tündérbe és megbabonázva figyeltem minden mozdulatát. Kizártam a világot, csak az apró teremtségre koncentráltam és megfeledkeztem minden rosszról. Nem éreztem a hideget, amely megdermesztette az erdőt, nem törődtem az éltető napot eltakaró szürke fellegekkel. Csak egyetlen dologra koncentráltam. Ekkor közelebb röppent hozzám, szinte arcomon éreztem tündéri vibrálását, és egész világomat betöltötte ragyogó fénye. Számomra megállt az idő, nem tudom, hogy egy perc egy óra vagy egy év telt el, csak azt, hogy szerencsés vagyok, mert láthattam táncolni a téltündért. Tudtam, hogy csak nekem táncolt. Aztán hirtelen felröppent a fák tetejéig, dobott egy hosszú bukfencet a téli fagyos levegőben, majd megállt velem szemben, arcomhoz repült és egy búcsúzó tündércsókot lehelt a hidegtől kipirult arcomra. Nem beszélt, csak rám nézett, és akkor megérttem, hogy vissza kell mennie tündér szerelméhez. Mert tündér és halandó egy pár nem lehet. Csak tündérfiú szerethet tündérlányt tündérhez méltóan. Amikor utoljára láttam, egy apró tündérkönnyet ejtett a vállamon, majd eltűnt a csendes téli erdőben.

Szerkesztőségünk várja fiatalok rajzait, verseit,
írásait a következő címeiken:
7614 Pécs, Pf. 59. • e-mail: hethatar@t-online.hu

Fiatalok oldala

Molnár Szilvia

Virágkirálynő

Törékeny kehelynő énnekem
uralja kertemet délcegen
lendíti csészéjét dámásan
ítat is szomjoltó-anyásan
parányi szusszanó repkedőt
átfog ő megszeppent szendergőt
nedűvel varázsol szeretőt

Ágoston Piroska

Kapcsold ki a holdat!

még volt szándék
szétfeszített szempillasorokat
ahogy lassan csukódott rá az alkonyat
a halmokra, ahol kicsi voltam
ahol a fehér szaggatott vonal mentén
kormányoztam bizonytalanul
billegett a föld is alattam olykor
sandán figyelt a hold
anya, kapcsold ki a holdat nem szeretem
– mondja Nóri –
mert csak a napocsát akarom és a repülőket
dehát a holdhoz nincs távirányító kapcsoló
és konnektor sem
így inkább a reflektorral érvénytelenítem
a méla sápadt semmit
a végtelent
a borzongást az erdő közepén
szembenéz egy őz
hatalmas
őrzöm szeméből a riadalmat
belém költözött
az éj az ősz hajtja
bukdácsol – nem talál ki a fényszórásból
végre megajándékozta önmagát a sötétség szabadságával
nem bírtam tovább futó gyöngyszem lenni az választóvonal-fonal
kacsaringós önkényességén
dobokat hallgattam
a lüktetés oly sokféle volt egyszerre
hogy hallottam az összes ember szívdobogását akit csak ismerek
és azokét is akiket egyáltalán nem szeretek

nem kapcsoltam ki a holdat
viszont elhoztam a tévét
bekapcsoltuk
a rémületből visszatespedtem a napi gondok közé
és lett minden ismét színes éles kép
letisztult hang
semmi különös
alvás
viszonylagos béke

Friedrich Nietzsche gondolata		Irodabútor	Ritka férfinév	Információs egység	Alomanyaga Német népcso.	Kavirszol Végtelen lúd	Vízilény-árus Giga	Többnyári növény Régijs kötőszó	Becézett Ágnes Kromoszóma	Szomszédba nyújtó
	1									
	Avatag Tanuló vezető						Becézett Levente Ács,asztalos teszi		Kétjegyű betűnk Hirtelen kihúz	
Módosított zenei hang	2	Tárolóedény Fejjetlen hiúz				Becézett Salamon			Hím sertés	
		Mértéke-rendszer Kén		Autómárka Mi, mit oroszul		Kevert szög Jelet vés			Igekötő Férfi	
				Svájci folyó Tortatöltelék			Főpincér Fejjetlen gyűróm Bizakodik			
Siklás Névelő		Csendes tanítók Ritka női név			Koma Korall-belső			Tetejére Kötőszócska		50 Belső nyak
		Azonosak Hidas... író	Lop Végtelen órafok			Falu H.-Biharban Becézett Erika			Fél nyérés Rövid utca	
Vízözön Blog				Ész Talján				USA tag-állam Zorro		
		Cigány nemzetiségű			A kör sugara Néma olaj		Vegy-jele: Cu Bírósági ügy jelz.		Félig ugat Gróf r.	Kérdőszócska Kevert Era
Enyhe intés Némán kotor		Rangjelző		Egyik érzékelésünk	Könyv része Magam		50 Előre nyom	Kutya igéje Százat...		
Nem lát		Fűszer süteménybe Végtelen prizma				Úrlény Zérus		Bogyós gyümölcs Gyors		
Körülte-kintően Határ-rag					Muszka Ellen-tetés kötőszó				Elektron Néma ráz Sorszám-név képző	
		Szép ... író Hangtalan ara ljezés	Párosan szel Hosszú morzejel		Dehogy Tagolt	Rákezd az eső Az udvaron rég.				Belga aj. Húros hangszer
				Kacatos Pécs finn testvér-városa				Igekötő Északi férfinév	Becézett Ilona Előtag-ként légi	
Ló igéje Nagyzo-lás					500 Régijs randevú		Befed Száll-dogál			
Torz törpe Fájdalma-ban teszi			Fás szak-ember Fogorvo-si hang					1 Szelíd vad	Banán-belső	
		Félig áhít Ismétlő-gomb		Ázsiai vadló Csend-ben ró			Ked-vetlen Silbak Ragado-zó madár		Üres tat Postán továbbít	
		Cipész-eszköz Európai nép	Városi jármű Végtelen rolni						Többes jel Csepül Tulaj-donod Felirat a keresz-ten	
Ego Lakodalm-as jelzője				Tápe-fele Dehogy		Exki-rálynő Légi id.		Becézett édesség		
Csend-ben mos Létfel-fogás		Ízesítő Szemé-lyed		Nem ki-emelkedő Határo-zórag				Város Cseh-or-szágban 1001		
					Kálium Igekötő Boa feje		Idő a fizikában Fél ár	Női fűző Alfa		
									501	

DRELICSKA ATTILA EMLÉKÉRE

KÉSZÍTETTE: CSÉPÁNYI PIROSKA

A keresztrejtvényt helyesen megfejtők és a megfejtést beküldők közül a szerencsés nyereménye Jéki László: A rózsza komplex függvényei című könyv. Beküldendő Friedrich Nietzsche gondolata május 14-ig, a szerkesztőség címére (7614 Pécs, Pf. 59.) postai levelezőlapra vagy levélben, illetve az e-mail-címre (hethatar@hethedhethatar.hu).

A november-decemberi számunk rejtvényének megfejtése:

„Az állam megtartja amit ígér. Ha pénzt ígér, azt is megtartja.” (Karinthy Frigyes gondolata)

A helyes megfejtést beküldők közül Váradi Tamás (6725 Szeged, Katona József u.) olvasónk nyerte meg Müller Péter: Gondviselés című könyvét.

Gobbi Hilda gondolata	Kincstárnok	Álmos anyja	Politika ága	②	Előd	Hátvéd	Indás növény	Cikizem	Rövid liter
	①	Elme	Naptári időszak	Gyakori igeformája	Kedves törpe	Gyom	Lán-golok		
	Híresztelik Csendes kalóz				Holland úszóbajnoknő 1				
3	Társad.-i csoport Indiában Kést fen		Sugár Elnök röviden	Ritka női név Mghg-pár		Táncest Ajánlott-jel			
Tizenkettőre		Hajlított	Lelátó hangzó Telivér jelzője		Nagy varázsló Kiütés a ringben	Rozália becézve Vegyjele: Ta			
Majdnem elzár		Ősi franciák Félig házi			Kedves ürmanó Ház-bérlő	Belső Bogota Lada fele			
Cérium vj. Októberi	Rém Alma-fajta			Égisz Riad				Karcos a hangja	
	Ír terror-szerv. Békés... színésznő		Nicsak rövid.		Amper Zargat	Részes rag Becézett Eduárd		Félre Forrasztóeszk.	
Névelő Iratot besorol	501 Rézfűvós hangszer	Pezsgő-fajta	Páratlan tett				Rövid, zsinóros férfikabát	Fél pete Erdélyi folyó	
		Műsor-összejöv. Csendben tolat		Halasztgatják Rövid engedély					
Csavar helye Lázadó		Pipa hangzó	Rakd Üres sav		Hangtalan vita	Félig leskelődik Azonosak			
			Nitrogén Észak	Saját tulajdona Kérdőszócika		Pénzt elkölt 5			
								Tárgy-rag	

KÉSZÍTETTE: CSÉPÁNYI PIROSKA

A keresztrejtvényt helyesen megfejtők és beküldők között Jéki László: Szeressétek a spagettit! című könyvét sorsoljuk ki. Beküldendő Gobbi Hilda gondolata május 14-ig, a szerkesztőség címére (7614 Pécs, Pf. 59.) postai levelezőlapon vagy levélben, illetve az e-mail-címre (hethatar@hethathatar.hu).

A november-decemberi számunk rejtvényének megfejtése:

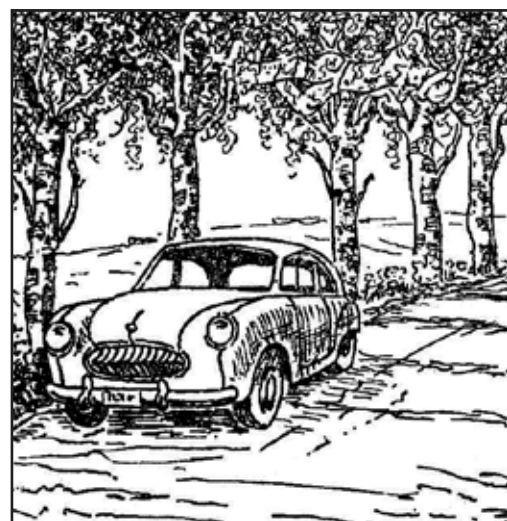
„A haladás az a gondolkodás nélkül használt fogalom, amely minden bűnt megszentel.” (Hans Habe gondolata)

A helyes megfejtést beküldők közül Molitor András (7726 Véménd, Engelmann Pál u.) olvasónk nyerte Jéki László kötetét.

VARÁZSKÉP – 249.

DR. MÁNDOKI LÁSZLÓ NÉPRAJZTUDÓS EMLÉKÉRE

Első számunktól kezdve mindegyikben található varázskép. Dr. Mándoki László néprajztudós nemcsak rendelkezésünkre bocsátotta világhírű rejtvénygyűjteményének ezen darabjait, hanem versikéket is írt hozzájuk. Ezt a hagyományt folytatva Szigetvári-Szattinger Krisztián jóvoltából ismét versikékkal jelennek meg a varázsképek.

Aki megtalálja a képben a keresendőt, kiszínezi, a képet kivágja vagy fény-másolja, és nem rest **május 14-ig** borítékba téve szerkesztőségünk címére (7614 Pécs, Pf. 59.) elküldeni, megnyerhet **50 szelet csokoládét**.

*Az úttest csupa ragacs,
Bedöglött a tragacs.
Sok kilométert befalt,
Mire megfogta az aszfalt.
Hol a sofőr?*

A november-decemberi számunk varázsképén a *két pecást* megtalálók közül MOLNÁR IVETT (3528 Miskolc, Kisfaludy u.) olvasónk nyerte az **50 szelet csokoládét**.

Mitzki Ervin

Horgásztó két város határában

A vendégváros kozármislenyi „Petőfi” HE

Szinte két város, Kozármisleny és Pécs, határában található a 4 hektáros „Petőfi” Horgász Egyesület kezelésében lévő, vendégváros horgásztó. Kedveltségét annak köszönheti, hogy a horgászegyesület vezetősége 1975. évi megalakulása óta mindent megtesz annak érdekében, hogy tagjainak és vendégeinek minden igényét kielégítse, a szórakozás, a kikapcsolódás, a pihenés, és nem utolsósorban a halfogás feltételeit folyamatosan biztosítsa. Ezért keresi fel oly sok horgász tavukat.

A horgásztó a Kozármislenyén keresztül vezető fő közlekedési útról, a művelődési házzal szemben letérő köves útról, közelíthető meg. A tó partjánál gépkocsi-parkoló hely van. Csak parti horgászat engedélyezett, erre megfelelő hely van a tagok és vendégek részére. Padok és esőbeálló állnak rendelkezésükre. A tófenék akadálymentesített. Jellemző halfajták: ponty, amur, harcsa, csuka, süllő, compó, apróhalak, időközi telepítéssel afrikai harcsa. Fenekező, vagy úszós készség használata engedélyezett, 2 bottal, botonként 2-2 horoggal. A blinkeres horgászat tilos.

– Tavunkon a horgászati idő napkelte után napnyugtáig jégvesztéssel kezdődik, és a tó befagyásáig tart. Tagjaink nappal és éjszaka is horgászhatnak, a vendéghorgászok éjszaka csak május 1-től szeptember 15-ig – kaptuk a tájékoztatást Szász Károly elnökhelyettes-től. – Fontos feladatunknak tartjuk a tó megfelelő halasítását, ez biztosítja a jó

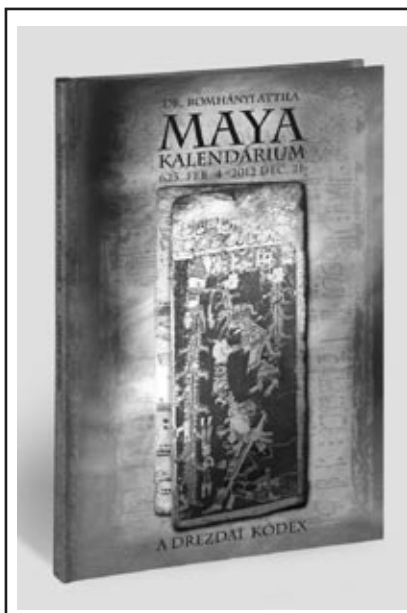
Horgászok egy szép 2009-es tavaszi napon élvezik a vendégszeretetet

fogási eredményeket. Példaként említem, hogy 2008-ban 26 alkalommal telepítettünk halat, 11 560 mázsa pontyot, 690 kg amurt, 3600 kg afrikai harcsát, 3400 kg kárászt. Nagy figyelmet fordítunk a közösségi élet erősítésére. Évente három alkalommal rendezünk felnőttek részére horgászversenyt, az eredményeket díjazzuk, a rendezvények, a magunk által épített főzőhelyeken közös ebédekkel fejeződnek be, a fedett étkezőhelyiségünknel. Szívesen fogadunk kisebb baráti csoportokat, akik maguk rendezhetnek halfogó versenyeket, közösségi főzési lehetőséggel. Szeretnénk minél több gyerekkel megszerettetni a horgászatot. Ők szülői felügyelet mellett ingyen horgászhatnak. Évek óta a város gyereknapján részükre külön rendezünk halfogó versenyeket.

A vendéghorgászok az előírt horgászokmányok birtokában napos engedélyt

a halórtól vásárolhatnak, nappalra 2400, éjszakra 2500 forintért, melyek 2 darab nemes hal és 3 kg egyéb hal fogására jogosítanak. Az ifjúságiak 1100, illetve 1200 forintért (éjszaka csak felnőtt felügyeletével) horgászhatnak.

A HE vendégei szinte kivétel nélkül úgy nyilatkoznak: a fogási eredményeik azt igazolják, hogy érdemes e tavon vendéghorgásznak lenni!

Dr. Romhányi Attila belgyógyász szakorvos – barátunk és szerzőtársunk – legújabb munkája megfejt a maják híres kalendáriumának „glypháit” (képirásos jeleit).

A Maya kalendárium megrendelhető a Pytheas Kiadónál.

Előrendelési (kedvezményes) ár: 6900 Ft

Megjelenés utáni ár: 9500 Ft.

Előrendelését a Kiadó honlapján is leadhatja.

Pytheas Kiadói és Grafikai Szolgáltató Kft.

1221 Budapest, Ady Endre út 71.

Telefon: (06 1) 424-7822,

Fax: (06 1) 424-7823, Mobil: 06-30-257-8581

www.pytheas.hu

E-mail: pytheas@pytheas.hu

e.graphic stúdió

• Egyedi könyvek

teljes kivitelezése
akár 50-100 példányban is

• Hetilapok, periodikák

tördelése és komplett
nyomdai kivitelezése

• Színes plakátok készítése

30×60 cm méretig

• Színes és fekete-fehér

fénymásolás és nyomtatás

Nyitva:

Hétköznap 08.00-19.00

7624 Pécs, Hungária u. 14.

Tel./fax: 72/227-350

info@edenscript.hu

Szarvas István

Ügyrendi felszólalások a Parlamentben

Dr. Szánthó Örsike alkotmányjogász kutató, ügyvédjelölt. Kutatással és gyakorlattal foglalkozik. Az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán 1999-ben doktorál „summa cum laude” eredménnyel. A PhD-képzést 2002-ben abszolválta. A jogász doktoranduszok országos publikációs versenyén 2002-ben II. díjat ért el tudományos munkájával. Felsőfokú nyelvvizsgálóval rendelkezik. Számos publikáció szerzője, az egyetemen sikeres szemináriumokat, előadásokat tartott. Két könyve jelent meg társszerzővel (Tudományirányítás és a szellemi alkotások joga az EU-ban, 2003; A biotechnológia jogi és etikai kérdései az EU-ban, 2004.) Első, saját könyve most jelent meg *Parlamenti beszédjogok* címmel, könyvében kiemelten foglalkozik a parlamenti ügyrendi felszólalásokkal – erről beszélgettem a jogásznővel a Parlament Duna-parti folyosóján.

Doktornő! Mi az ügyrendi felszólalás konkrét definíciója?

A napirendet vagy a tárgyalt napirendi pontot érintően bármelyik képviselő bármikor 1 percben ügyrendi javaslatot tehet, amelyet 2 percen belül indokolhat. Az ügyrendi javaslat elhangzása után képviselőcsoportonként legfeljebb egy képviselő, továbbá az elsőként szólásra jelentkező független képviselő 2 perces hozzászólása engedélyezhető, egyébként az Országgyűlés a javaslatról vita nélkül határoz.

Minden ügyrendi felszólalás valóban az ügy rendjére vonatkozik?

A Parlament fokozott jelátvivő rendszer, ellenőrzési feladatköréhez tartozik a legtöbb házszabályilag kiépített beszédforma (pl. interpelláció, kérdés) de más eredetű, azaz nem-ellenőrzési jellegű felszólalások is „átépülhetnek” és az ellenőrzési eszköztárhoz kötődhetnek. Az ügyrendi felszólalások is ezt a szétfejlődési utat járják, az eredetileg csak technikai célzatú ügyrendi, ellenőrzési eszközként is képes funkcionálni. Ezt a folyamatot akár evidensnek is nevezhetjük, hiszen a parlamenti ellenőrzés szenzitív szféra, szólások sokaságát igényli, önmagában is szólások.

A gyakorlatban hogyan működik ez?

Az ügyrendi felszólalás valóban bármelyik képviselő számára lehetséges, azonban nem bármikor. „Megengedhető az, ha az azonnali kérdések, a kérdések, az interpellációk című napirendi pontok tárgyalása közben felmerült ügyrendi kérdés kapcsán az ülést levezető elnök e napirendi pontok tárgyalása végén ad szót, különös

tekintettel arra, hogy e napirendi pontok tárgyalása kötött időtartamban történik.” Nyilvánvaló, az idézett állásfoglalás a kötött időtartam betartását célozza.

Dr. Szánthó Örsike

Az ügyrendi felszólaló 1 perces javaslata + 2 perces indoklása nem tűnik nagy veszélynek, ha azonban ehhez hozzáadjuk a képviselőcsoportonkénti egy-egy képviselő, továbbá az elsőként szólásra jelentkező független képviselő 2 perces hozzászólásait, akkor felfedezhető, hogy mégis komoly obstrukciós lehetőséget akadályoz meg ez a szabályozás.

Létezik azonban az ügyrendi felszólalások között egy olyan tisztán elkülöníthető minőségcsoport, amelynek a lényegéhez tartozna az éppen zajló üléstermi folyamatok (pl. fotózáshoz van-e engedély) észrevételezése. A képviselő jelenleg ilyen ügyben akár az észlelés pillanatában is jelentkezhet ügyrendi felszólalásra, mégis a jelentkezés és a szólásra emelkedés között hosszú órák telhetnek el. Ezalatt az észlelés a bizonyíthatóságát vesztheti. Gondolataink szerint, ajánlatosnak tűnhet, ilyen, az egész Parlament szuverenitását érintő és esetleg azonnali intézkedést igénylő esetekben, egy speciális „rögvest ügyrendi felszólalás” bevezetése. Így a szükségszerűen bekiabálásba (Zwischenruf) hajlás kiváltható lenne.

Mi a helyzet a függetlenekkel?

Az elsőként szólásra jelentkező független képviselő hozzászólási lehetősége torzító hatással érvényesül. Nagyon kis létszámú független csoportot aránytalan mértékkel, akár 100–170 fős frakcióval azonos szinten kezelnek. Nagy létszámú, a parlamenti ciklusok vége felé telítettebb független padosorok esetében viszont az immár független, de eredetileg heterogén „származású” képviselők közül csak az elsőként jelentkező szószólói kinevezése méltánytalanul tűnhet. Míg az egyes

frakciók ügyrendi hozzászólója mögött homogén véleményező van, addig az egymás között egyeztetési mechanizmust nem ismerő függetlenek ügyrendi hozzászólója szinte egészen biztos, hogy részvéleményt fog mondani és még ezt is a gyorsasági-véletlenre bízva. A gyakorlat azonban a legérdekesebb: ügyrendi felszólalást a passzív függetlenek aligha tesznek, az elsőként szólásra jelentkezőt is problémás lenne meglelni, az ülésekre az a bizonyos „első” sem jár be.

Mindig léteznek kivételes esetek...

Igen, speciális eset, amikor kötött az időtartam, mégis bármikor szót kaphat az ügyrendi felszólaló. Ez a politikai vitanap. Oka: egy vitanap minimum 4 órás, de 9–10 órás sem ritka, ilyenkor indokolatlan várakozásra lenne presszionálva a képviselő. Mivel az ügyrendi ideje nem számít bele a vitanap időkeretébe – különben teljesen felmorzsolódna – azért többen jelentkeznek rá. Ezért is lehet, hogy a vitanap vége, a biztos időkeret ellenére mindig bizonytalan.

Mire utal a könyve VI. fejezetében Ön által „ürügyrendinek” elnevezett felszólalás?

Gyakran az ügyrendi felszólalás személyes érintettséget takar. Mivel ezt a Házszabály nem határozza meg, így annak „határait” az elnök állapítja meg. Ez bizonytalanságot eredményez. Ilyenkor nyilvánvaló, hogy az 1 perces javaslati +2 perces indoklási időkeretet a képviselő – elnöki közbelépés miatt – nem tudja kitölteni. De nem is ez a cél. A releváns szó, a „forró vas rapiditásával” és jegyzőkönyvi rögzítéssel mindennél többet ér. Az ügyrendinek ez a labilis elmondhatósága – többek között – az oka annak, hogy a parlamenti statisztikai összesítésekből rendre kimarad. Az elnökök azonban méltányos vitavezetők. Ez azért van így, mert kénytelenek meghallgatni a képviselő első szavait, hogy felelősen dönten tudjanak a szövegvonásról. Itt utalnék arra, hogy a külföldi házelnöki rendszerek eltérnek: például a brit házelnöki méltóság a politikai karrier csúcsa és egyben végállomása is (Betty Boothroyd: házelnöki tisztsége megszűnésével mandátumáról is lemondott), ellenben az USA-ban és Európában a házelnök aktív, fősodrású politikus (Nancy Pelosi: a Pentagontól nagy méretű repülőgépet kért, hogy azzal járjasson San Franciscóba, a választókerületébe, hogy sűrű kapcsolatot tarthasson választóival).

Kisslaki László

Trió Laki elsüllyedt világa

Kissrác koromban régész vagy pap szerettem volna lenni, de a sors, később mégis úgy hozta, hogy varietéartista lettem. Azért, mert Béla bátyám nem akart egyedül villamosozni a tornaszakosztályba. Inkább elvitt magával. Pár évre rá már az ország legjobb akrobatikus tornászai voltunk hárman a bátyámmal, és Laskawy Attila barátunkkal. Már érettségi után, holott szüleink tisztességes polgárok voltak, elhatároztuk, hogy átiratkozunk az artistaiskolába, hogy megszerezzük a diplomát. Abban az időben ez egy ritka lehetőség volt arra, hogy világot lássunk, és még pénzt is keressünk. Az első külföldi vendégszereplésünk az 1968-as év augusztusában volt Prágában.

Nagy sikerünk volt a varietében mindaddig, míg a baráti hadsereg helyire nem lökte a sorból kilógó Csehszlovákiát. Még jó, hogy a műsorunkat látta egy német ügynök s szerződte a következő évre Hamburgba. Megkaptuk a szolgálati útlevelet, mert nem léptünk le nyugatra, a prágai zűrzavar alatt. – Egyébként sohasem érdekelt bennünket a politika, s szándékunkban sem volt, hogy külföldön maradjunk. Hamburgban nagy sikerrel szerepeltünk; szeriöz számunk ellenére a tényleg veszélyes záró trükknél, mikor a bátyám Attila vállán a kézenállásomat tartotta, hallottam a közönség kuncogását.

Kiderült, hogy azon mulattak, hogy a lábaim belenyúltak a zsinórpadlásba, és eltűntek a nézők szemei elől. Mikor elbúcsúztunk a várostól, nem volt szerződésünk, mert a varieték már hónapokkal előre megtervezi a műsoraikat.

Kollégáink azt tanácsolták, hogy menjünk Frankfurtba, mert ott átmenetileg felléphetnénk amerikai katonai klubokban. Az amik ígértek is; csak későbbre. De mi akkor szerettünk volna rendszeresen étkezni, s nem a jövő hónapban. Már az utolsó papírpénzt váltottuk, mikor – mint a mesében – megjelent egy ügynök és felkínált egy fél éves szerződést Izraelbe. – Egyébként nem sokat kértünk magunkat... N. B. – ezért nem mehettünk haza sokáig, mert Izrael agresszor állam, mondták a Szervek – a rosseb tudta. – Mi artisták vagyunk, és nem politikusok. – Két napra rá, már Tel-Aviv belvárosában a Rehov Dizengoff egyik étterme teraszán ebédeltünk.

Jaffában az óvárosban léptünk fel a híres „Zorba” varietében. Mi voltunk a vendégsztárok, de az oroszlanok se volt kutyák. Nekem is tetszett, mikor az idomár asszisztensnője sztriptízzel bűvölte a szájukat nyalogató ingyenc oroszlanokat és a nézőket. Az állatokat vasrács védte a közönségtől. A fél év alatt sok helyen szerepeltünk, s így meglátogathattuk a bibliai városokat. Nem változott ott semmi. Csak a hajdani rablók ivadékai, most a turistákra vadásznak. Názáretbe odaállított Attila egy magányos szamar mellé és lefotózott. Rögtön ott termett a füles gazdája és öt dollárt követelt. Ha a szamar kéri, Isten bizony adtam volna neki!

* * *

Egy szabadnapunkon megnéztük Beer-Shevában a híres csütörtöki beduin vásárt. Ott a vándorló törzsek adják, veszik a tevé meg egyéb állatot. Mi is vettünk egy remek Citroent, majdnem igazi rendszámablával. Csak a sejk mondta, hogy kerüljük el Ausztriát.(?)

Attila, aki értett a technikához, mert egyszer látta, amint egy autóban éppen gyertyát cseréltek... Ezért hazafelé megtanított ben-

(folytatás a 21. oldalon)

Czupy György

Simonyi József óbester – 3.

A legvitézebb huszár

Emésztő gondolatai lassan szétfeszítették a józan ész kereteit. Simonyi nem szerzett olyan műveltséget, ami megóvhatta volna politikai életét és ítéleteit az irreális túlzásoktól: megakadt pályafutása miatti keserűségét a bécsi udvar politikai ellenzékeként magyarázták. Metternich spionhálózata felfigyelt az elégedetlen, keserűségében meggondolatlanul nyilatkozó óbesterre, s egy huszárkadétot bíztak meg parancsnoka megfigyelésével.

1828-ban Simonyi újra Debrecenben állomásozott. Szigorú volt, nem tűrte a rendbontást, fegyelmet, tisztességet követelt katonáitól, de maga is így élt közöttük. Itt jutott tudomására, hogy besúgó szolgál ezredében.

Simonyi lehetetlennek tartotta, hogy őt bárki hűtlenséggel megvádolja, aki kockára tette életét a királyért és a hazáért. A felfedezés mélyen elkésérítette, s indulata bosszúvágyba csapott át: elhatározta, hogy elbánik a kadéttal. Ürügy nemsokára kínálkozott: amikor a kadét nem tért vissza a kijelölt időpontban, Simonyi parancsára föbelőtték.

Mivel az osztrák katonai törvényszék a föbelövést túl szigorúnak tartotta, az óbester felfüggesztették és vizsgálati fogságba helyezték: vádiratában a hivatali hatalommal történő visszaélés, kincstári javak jogtalan használata, felségsértés, ellenséggel való cimborálás, felségsértő iratok őrzése szerepelt. Így akartak megszabadulni a „felkapaszkodott magyar henteslegénytől”.

1832. április 24-én megszületett az ítélet: Simonyi óbester megfosztották rangjától, kitüntetésaitól, elvették bárói címét, kizárták a hadseregből, és négyévi börtönre ítélték, azonban érdemeire való tekintettel a vizsgálati fogsággal azt letudottnak nyilvánították, s Arad megyei birtokára számúzték, melyet 1819-ben kapott. Itt építette fel kastélyát, s a birtok 1894-ig, fia haláláig volt a család kezén. Birtokára már nem érkezett meg, mert 1832. augusztus 23-án az aradi várbörtönben szívszélhűdésben meghalt 59 éves korában. A családi legenda szerint szégyenében megmérgezte magát. Birtokán a vadászati kastély parkjában temették el saját kápolnájában. 1913-ban fia élettársa, Pretzner Karolin Pestre hozatta koporsóját, így a Kerepesi temetőben nyugszik. Mellszobrával díszített síremlékén ez áll: „Itt porlad Barbácsi és Vitézvári Simonyi József, a legvitézebb huszár, a wagrami, lipcsei, asperni csaták halhatatlan hőse, a 4. számú Cs. Kir. Gréwen huszárezred volt parancsnoka, a Mária Terézia rend vitéze, az orosz Szent György rend és a francia becsületrend lovagja, s 64 más vitézségi rendjel tulajdonosa. Emléke minden magyar szívében örökké élni fog.”

Jókai Mór írta róla: „Úgy halt meg, mint Toldi. Dicsőséges életpálya végén szegénytől, bánattól letörve.”

Életpályája tragikus volt, mivel egyedülálló szolgálatai méltó megbecsülése helyett önpusztító vívódásra, halálos kényszerpályára kényszerült.

(folytatás a 20. oldalról)

nünket is vezetni. – Még jó, hogy sivatagi úton voltunk. Hogy jogosítvány, autópapírok, biztosítás meg ilyesmi is létezik, arról sejtelmünk se volt. Ahogy Haifából elhajózunk az autóval, mint füllegális potyautassal – ugyanilyen bürokráciamentesen kihajtottunk a hajó gyomrából Pireuszban. Aztán irány Frankfurt. Útlevelelünk van, az autónknak is egy szépen rajzolt rendszáma; – mi mást is kérhetnek a határokon? Mikor elhagytuk az akkor görög junta határát, csak tisztelegtek, mint a jugoszláv határőr is, csak ő vörös csillaggal díszítette a sapkáját. De azért nem lökte vissza a karton amerikai cigarettát. Az olasz határőr a kolleganőjével beszélgetett, mert nagy volt a torlódás. A svájciak bezzeg átforgatták a szolgálati útleveleket, mintha ritka óraszerkezetet vizsgálnának. Csoda, hogy nem rántották elő a lupét...

Mikor Frankfurtba „hazaértünk,” az ottani kollégák tanácsára összeállítottuk a második számunkat, amivel kisebb színpadon is felléphetünk. Ugyanis a sztriptíz kiszorította a varietéprogramot, mert a lányok több pénzt hoznak a tulaj konyhájára. – Ebben igaza van.

Két napon belül megszületett Attilával a Bonni Brothers duo. Ez a komikus szám abból állt, hogy Attila öt percig próbál sikertelenül a vállamra állni. Mindezt normális öltönyben, mint két finom úr adtuk elő. Közben volt lövöldözés, pofozkodás. Na! Mi is jókat röhögtünk közben egymáson, mikor egy-egy pofon erősebbre sikerült.

Egyébként véletlen, hogy ittmaradtunk Németországban. Éppen Nürnbergben dolgoztunk, mikor lejárt az útlevelelünk és ki-

utasítottak az országból. Rögtön jelentkezünk a zirndorfi gyűjtőtáborban. Pár hét után megkaptuk az új papírokat. – Ha éppen más országban jár le az útlevelelünk, akkor ma talán török, svéd, vagy éppen luxemburgi okmányaim lennének.

Immár a német papírral kezdtük a turnét. Bázelen. Megnéztem a Sportmúzeumot, ahol büszkén néztem a magyar olimpikonok képeit és érméit. A következő állomás Lausanne volt. Még ma is jót vidulok, ha visszagondolok a Genfi-tavi bamba hatyúkra. Kenyeret dobtam nekik, a sirályok már röptébe elzabálták előlük a kaját. Egy műsor általában egy, két hónapig futott, és az artisták

is így cserélődtek. Szerencsére Koppenhágában négy hónapot töltöttünk. Látványos és érdekes volt az ottani Királyi Sörgyár. A nevét nem írom le, de jólesett a hőségben. Na, de végre megszereztük a jogosítványt. Ideje volt már háromévi vezet

és után. Az akkori Jugoszláviában három hónapig maradtunk, megosztva Umag, Rijeka és Portorozs között. Umágban esténként horgásztam a parton, a halak multságára. Ha jöttem, már gyülekeztek röhögni. De még egy haldokló, agg társukat se akasztottak nekem a horogra.

A nyarat Görögországban töltöttük. Athén centrumában vagy kétezer ember előtt léptünk fel az „Alzos” amfiteátrumban. A görög nyártól elbúcsúztunk, majd az őszi hónapokat Londonban töltöttük, egy birminghami téli hónappal megtoldva.

Könnyebbség kedvéért leírom, hol nem voltunk: török, román, norvég, skót, lengyel, bolgár, és albán földön.

A majd két évtizedes csavargás után elbúcsúztam a vándorélettől. Az állandó esti idegfeszültséget már nehezen bírtam elviselni. Szerepemet a Bonni Brother show-ban bátyám vette át. Én meg kényszerből – munkaügyi hivatal –, Hanauban elvégeztem egy közgazdasági szakiskolát. A diploma megszerzése feljogosított arra, hogy a jövőben, mint kereskedelmi előadó keressen meg a kenyerem. De meggondoltam. Inkább rögtön elmentem egy erdőzetbe, ahol jobb volt a fák közt csavarogni, mint egy irodában kuksolni. Aztán egy nagycirkusz sajtófőnöke lettem, majd minigolf-pályát béreltem. Föztem olasz

étteremben, sört csapoltam Frankfurtban, és bort árultam farsangkor, és különórákat adtam – na nem a piacon. – Mindaddig, míg végre elértem a lehető legalsóbb korhatárt, a legkisebb nyugdíjhoz.

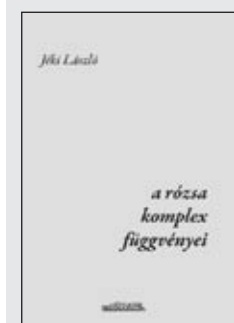
* * *

Néha sikerült eladnom egy-egy riportot a helyi lapoknak. Novelláimat még ma sem tudom lefordítani németre, hiába tanítom már vagy tíz éve ezt a nyelvet. Pár éve önként dolgozom a karitásznál. Főképp idős magányos emberekkel beszélgetek. Ez nekem is jót tesz. Sokat tanulhatok. – Külföldi gyerekeknek tanítom a grammatikát, irodalmat, történelmet; – és egy csipetnyi humanizmust. De az utóbbira nincs kereslet. Hébe-hóba kutyákat sétáltatok jutányos áron.

Ha visszagondolok a semmibe süllyedt időkre, mindig azok voltak a legszebb városok, ahol éppen örök szerelembe estem. Akkor még a zuhogó esőben is csak a napsütést láttam a felhők felett. Ezért imádom Athént, Párizst, Eilath-ot, Londont; – Koppenhágában már a jegygyűrűt is megvettem, amit később eladtam Firenzében, mert már amúgy is csak felesleges holmiként húzta a kezem. – Hiába színpompáztak az Uffizi képtár festményei, de nekem akkor a színek is megfakultak. Nem csoda, ha az ember közben azt fontolgatja, hogy melyik kifőzdében mérik a legolcsóbb vacsorát.

Mára megváltozott a világ. Ha megkérdeznék egy fiatalembert, hogyan lehetne varieté-artistát – azt válaszolnám, hogy olyan számmal készülj, amihez a legkevesebb rekvizit kell, hogy kis helyen is előadhasd a műsrod. Így több esélyed van akár luxushajón is fellépned. Meg állandóan küldözgesd a reklámanyagot az ügynököknek. Aztán várd a jószerecsét. Persze, ha nem gyakorolsz, sportolsz, akkor elfelejtetheted az egészet.

Ha summáznám, hogy mért volt szép a bohémélet? – Mert a sok éves csavargásom alatt megismerhettem egy sereg különböző színű, fajú, vallású embert, és idegen kultúrákat. Megtanultam örökre meggyűlölni a fanatizmust, és megértettem, hogy mit jelent igazából az, hogy tolerancia.

Jéki László kötetei megrendelhetők a kiadónál 2500 forintos áron

(Héthatár Bt. Kozármisleny, Mikszáth Kálmán u. 24. 7761,

e-mail: hethatar@t-online.hu),

illetve megvásárolhatók az Alexandra boltokban

Kocsis Tibor

A születésnap

Mintha morgolódnék

Hatvankilencedik szülinapom.
Köszöntenek, mit tehetek, hagyom,
derős vagyok, bár nyomasztó nagyon;
csak tegnap léptem át a hatvanon,
és maholnap nyakamon a hetven.
(Bevallom, ahhoz is volna kedvem.)

Anyám porronggyal integet

Takarításkor anyánk folyton énekelt,
Énekelt és takarított sokat ...
Óh, de szerettem, azokat az éveket!
S azokat a takarításokat.

Vágyálom

Vén diófa égi álma:
három gyerek körbeállja,
két mihaszna fel is mászna. –
Vágyakozva néz az ágra,
két öregnek mászhatatlan
az emlékek diófája.

Mint őszi dió

Diófalomb ritkulóban,
alant egyre több dió van,
száraz levél surran, lebeg,
szomorúan diót temet.
Legyen, amit az ősz hozott:
dióm lehullt, napom fogyott.
Magasságos már rám figyel,
felhők fölé, hogy fölvigyen.

A születésnap

Zúgja, hogy már,
súgja, hogy még
ő köztünk jár,
küldte az Ég.
Nem a számsor,
eddig hányszor
köszöntöttek ...
Nem az fontos.
Emberséggel
körbevesznek,
barátsággal,
szeretettel
ölelgetnek,
szép szavakkal
dédelgetnek ...
Ez a fontos.
Az Istened
legyen Veled.

Versei közt szemezgetve köszöntjük a **70 éves Kocsis Tibort**, kedves barátunkat, szerzőtársunkat!

Rónagy Edit

Magyarul – magyarán

Rónagy Edit

„A nyelv változása nem okvetlenül romlás, hanem egy élő szervezetnek a szükséges megújulása.” (Lőrincze Lajos)

A nyelv, a nyelvhasználat állandóan változik, s ebben a változásban a folyamatosságot biztosító megőrzés és a változó élet követelte megújulás egyaránt szerepet játszik. E napjainkban is zajló folyamatban, nyelvünk alakításában mindannyian részt veszünk.

Ha **szókészletünk** új vonásait vesszük szemügyre, azt láthatjuk, hogy különböző új tudományterületeken: a közgazdaságtanban, a politika és a politológia területén sok új szakkifejezés született s került a nyelvhasználatba, köztük személyhez köthető szóalkotások is (*hiány, puha diktatúra, bársonyos forradalom, árnyék-oktatási rendszer*), s ez gazdagította nyelvünket.

Robbanásszerűen a technika, főként a számítástechnika, az internethasználat zúdított ránk sok **angol** szót, mert a gépek alkatrészeit és a műveleteket az angol terminológiával együtt ismerték meg a használók. Aztán a szakkifejezések egy részét viszonylag hamar lefordították magyarra, s a jó hangzású rövideket (*egér, kukac, honlap*) befogadta a nyelvközösség. Vannak olyan szavak, amelyeket viszont angolul vettünk át, de megmagyarítottuk őket szóösszetétellel (*internethasználat, e-mail-cím*), szóképzéssel (*internetezés, WAP-olás, SMS-ezés*), magyar jeleknek, ragoknak angol alapszóhoz illesztésével (*szoftverek, IRC-n, SMS-en*). Jó néhány esetben még ingadozás is tapasztalható a magyar és az angol szóhasználat között (*kompjutergrafika, számítógépes grafika*). Vigyázni kell azonban, mert a mindenáron való magyarosítás erőltetett, esetenként komikus elnevezéseket is szülhet, s a jó kritikai érzékű fiatalokból ellenkező előjelű hatást válthat ki (*működtetőtű* – a szoftver elnevezésére).

A számítógép használata közben megfogalmazódnak találó szavak is. Egy alkalommal egy táblázat készítésekor mondta a gépelő egy javaslatra: „Így nem lenne szép, nagyon *széjjel-mászna* a szöveg, *kihízná* a rubrikákat.”

Nemcsak az fordul elő, hogy ismert szó szokatlan szövegkörnyezetbe kerülve sajátos hangulatot kelt – mint ebben a példában –, hanem az *egyéni szóteremtés* is.

Az egyre gyakoribb szabad előadások során az erőteljes egyéniségű, jó stílusú előadók – témakifejtésük hevében – megörvendeztetik hallgatóságukat egy-egy eredeti – talán abban a pillanatban születő – szavukkal. A felmérésektől, szociográfiai vizsgálatoktól ódzkodó tanárokról mondta a szegedi egyetem egyik professzora: „Vannak, akik nem kedvelik mérési eredményeinket, mert nem mindig esnek egybe a tanári *saccográfiával*. Egy rádió-előadásban hangzott el: „A Kiskunságról elszakadt kunok Pesten *kunkodnak*.”

Külön fejezetet szentelhetnénk költőink, íróink szóteremtéseinek. Most került a kezembe Faludi Ádám kötete, címe: *Angyalbérlő* patakot keres. Angyal (Angyali) bérlő? Albérlő? – Szójáték. Parti Nagy Lajos *Grafitnesz* c. kötetének már a címében elrejtett szavak (grafit-nesz, fitnesz) hosszú gondolatsort indíthatnak meg.

Sok jó hangulatú szó születik épületek, intézmények elnevezésére: *Fecskeház* (fiatalok átmeneti garzonháza), *Hörpintő*, *Látványpékség*, *Picifaló* (kis büfé), *Szomjas tüzér* (lakatnaya közeli kocsmá).

A nyelverteremtő fantázia kimeríthetetlen.

Bandi András

Bor. újs.

Csángósors

Háromszáz év átka

Múlt év derekán a Csángó Szövetség négy képviselője járt Pécsen. Magukról hoztak hírt. Ez alkalommal sikerült pár szót váltanom *Hegyeli Attilával*, a „Keresztapa program” egyik koordinátorával, a csángóföldi oktatás lelkes úttörőjével.

– Legtöbb magyarországi turista legfeljebb a Székelyföldre merészkedik el, onnan keletebbre, Moldvába már nagyon kevesen tévednek be. És ezért talán nem is lehet kárhozottatni őket, kit keresnének ott? Hiszen alig néhány évtizede még Romániában állami szinten el sem ismerték, hogy a csángók tulajdonképpen a magyarsághoz tartoznak. A már szinte mindenki által ismert „ezeréves határokon” túli területeken, amik sosem tartoztak Magyarországhoz, élnek a csángók. Talán azt is mondhatnánk, ők az „örök határon kívüliek”.

De, tulajdonképpen kik is a csángók? „Elcsángált”, elvándorolt magyarok? Egyes történészek szerint a honfoglaló magyarok hagyták őket hátra hátrvédként, hírhozóként a keleti határokon kívüli területeken történő eseményekről. Ennek a valószínűsége elég kicsinek mondható, hiszen a falvaikat bizonyára felégették, kipusztították a bevonuló tatárok. Utánuk pedig az Etelközön átvonuló vándor népek sem kímélték a lankás dombok között letelepedett kis népcsoportot.

– A mai moldvai csángóknak három néprajzi és nyelvi csoportját lehet megkülönböztetni. A legarchaikusabbak az „északi csángók”, akik a Roman város környékén, a Békási-szoros irányában telepedtek le. Ők abban a 8-10 faluban élnek, amiket valaha még a középkori magyar királyok alapítottak. Ők ma is még mindig azt a középkori nyelvet beszélik. Legnagyobb településük a 9000 fős Szabófalva. Ez a település-csoport úgy van elhelyezve a számos, románok lakta falvak közé, hogy minél nagyobb területet fedjen le. Ők tényleg, lehetséges, hogy előőrs, híradó szerepre voltak idetelepítve. A „Déli csángók” Bákó környékén élnek. A nyelvjárásuk „sziszegő” jellegű, ami a nyelvészek szerint mezőségi eredetre utal. Tehát az őseik, valószínűleg, a mai Marosvásárhely és Kolozsvár között elterülő dombos vidékről származhattak. A harmadik, és egyben a legújabb csoport a „székelyes csángóké”, akik a legnépesebbek. Ők őrizték meg a magyar nyelvet a legjobban mind a mai napig. Valószínűleg a „Mádéfalvi veszedelemkor” szökhettek ki Moldvába, az osztrák hatóságok elől menekülve.

Hogyha ma egy arra tévedt magyar turista megpróbálna szót érteni akár a „legmodernebb” csángó nyelvet beszélő „székelyes csángókkal”, akkor bizony elkélne

a szinkrontolmács. Nekik nincs semmilyen műszaki, technikai szókincsük. Domokos Pál Pétertől elkezdve, napjainkig több nyelvész és kutató próbálja megfejteni a csángók nyelvének és kultúrájának ily módon való alakulását. Ez egy nagyon szomorú, és ugyanakkor nagyon érdekes történet. Az anyaországi és erdélyi magyarság egyszerűen elfelejtette értesíteni a moldvai csángókat a saját anyanyelvének a természetes fejlődéséről. Ők kimaradtak minden nyelvújítási folyamatból. Nem

Hegyeli Attila

küldtek hozzájuk papot, tanítót, tehát a csángók nemzeti identitása ma is a középkori állapotokat tükrözi. Ha a középkorban valakit megkérdeztek mivoltáról, először a rendi hovatartozásáról, majd a vallásáról tájékoztatta az érdeklődőt. „Én szabad székely vagyok!” – mondta a székelyföldi. „Én jobbágy vagyok, és katolikus” – mondta a mezőségi, vagy alföldi paraszt. A moldvai csángóknál a mai napig ez a mérvadó.

– A moldvai csángók évszázadokon át kérték a magyar katolikus papokat. Helyettük román katolikus papokat kaptak, akiknek a mai Jászvásárban van a püspökségük, és ők a magyar oktatás legádázabb ellenségei. A román nyelvű miséken azt hirdetik, hogy „a magyar, az ördög nyelve, tehát ezen a nyelven nem illik beszélni!”. Természetesen az állami oktatás is román nyelvű.

Moldvában 1900 és 1920 között hozták létre az első általános iskolákat. Tehát, alig 100 évvel ezelőtt még dívott az analfabétizmus. Mivelhogy a csángó közösség önálló, önfenntartó volt, főleg a nők nem mozdultak ki a lakóterületeikről, ezért tökéletesen megőrizték az anyanyelvüket, vallási okból, pedig nem keveredtek az ortodox románokkal. Az első világháború után beindult oktatásba főleg a fiúk kapcsolódtak be. Először kettő, majd négy és hatosztályos iskolákat végeztek. Ma már 8-10 osztályos iskolák működnek szinte minden településen. Középiszkolák csak a nagyobb városokban vannak.

– A kezdetek kezdetén a román tanárok és a csángó diákok nem értették meg egymást, ezt számos feljegyzés is őrzi, amiket a tanárok a RománTanfelügyelőség felé írtak. Az 1950-60-as években iskolázott szülők megszenvedik a román oktatás minden kínját, így jogosan úgy döntenek, hogy a gyermekeiket ettől megkímélendő román

óvodába és iskolába íratják. A csángók 300 év után feladni kényszerültek a nyelvüket. Ma egy nagyon furcsa helyzetnek lehetünk szem és fültanúi, mi, akik közöttünk élünk. A gyerekek egymás között és szüleikkel románul beszélnek, a szülők egymás között magyarul, a szülők a nagyszülőkkel szintén magyarul, az unoka a nagyszülővel, pedig szinte nem tudja megértetni magát.

És a szülők a mai realitásokhoz alkalmazkodnak. Mivelhogy a templomban, a hivatalokban, orvosnál a gyerek csak a román nyelvet használhatja, így hát román iskolába járatják. A Vatikánhoz és a magyar vallási vezetőkhez a csángó kérelmeknek két vas-kos tára küldetett, amire a mai napig nem kaptak választ. Háromszáz év, pedig hosszú idő. A pár éve beindított „Keresztapa programról” is pár szót szólva, Hegyeli Attila arra kéri a magyarországi „keresztszülőket”, hogy legyenek megértőek, hiszen a gyerekek újratanulják az anyanyelvüket, és ebben a szüleik nem lehetnek segítségükre. Munkájuk illusztrálásaként a csángó gyerekek fogalmazásaikból összeszerkesztett kis „Szederinda” lapot mutatta fel. A Csángó Szövetség, civil szervezetként 1990 után jöhetett csak létre. A rendszerváltás előtti időszakban még a néprajzosok is csak titokban látogathatták ezt a vidéket. Ma Moldvában mintegy 250 000 katolikus él, ebből 60 000 értene, beszélne magyarul. A csángók 45 faluban élnek, a közösségükben 9000 főre tehető a beiskolázható gyermekek száma.

– Amikor ezelőtt 8 évvel, a feleségemmel belevágtunk – jelenleg több mint 30-an dolgozunk több oktatási programban – azt mondták nekünk, kár a fiatalágunkért! Ez már egy veszett ügy! Úgysem engedik a magyar nyelvet tanítani az iskolában. Ma már ott tartunk, hogy a szülők közjegyző előtt nyilatkoznak, hogy a gyerekeik magyar órákon vehetnek részt. Tizenhárom faluban 750 gyermek tanul iskolában, és 400 iskolán kívül magyar nyelven. Tehát, sajnos nem tökéletes a lefedettség, 9000-ből csak 1250 gyereket tudunk elérni. De ez is már előrelépés. Valamit fel tudunk mutatni. Nem volt elfecsérelt idő az elmúlt nyolc év.

Számunkra, anyaországi magyarok, vagy netalán-tán jobb sorban élő határon túli magyarok számára felfoghatatlan, hogy alig párszáz, ezer kilométerre innen él a magyarságnak egy olyan többtízezes csoportja, akik „örök határonkívüliek”, akik számára a Duna TV nem fogható, magyar sajtó nem olvasható. Számunkra, a tőlünk jött pár soros levél, egy kis figyelmeség is óriási segítség. Úgy érzik, ha kissé későn is, a magyarok gondolnak rájuk. Számítanak rájuk.

Dr. Vargha Dezső

Dr. Vargha Dezső – Szolzszenyicin halála ürügyén

Fejezetek a GULAG történetéből

11. rész: A Kirov-gyilkosságtól a háborús bűnökig

A Kirov-gyilkosság

A Sztálin-rémuralom idején, 1934. december 1-jén egy Leonyid Nyikolajev nevű ifjúkommunista fegyveresen bejutott a Szmolnij Intézetbe, és magát Kirov államelnököt lőtte le. Mivel ezt nem tehetett volna meg észrevétlenül, ma is az a vélemény, hogy ezt Sztálin szervezte meg. Már csak azért is, mert rögvest olyan rendeletet hozott, amelynek értelmében a terrorista ügyeknek minősített esetek nyomozati szakaszát drasztikusan lerövidítették, azonnal halálra ítélték a megvádoltakat, és újult erővel folytatódott a leszámolás pártbeli ellenfeivel, a kommunista internacionálé, a külföldi kommunista pártok itt élő vezetőivel. Különösen haragudott a leningrádi vezetésre, megvolt az ürügy például Zinovjev és Kámenyev likvidálására is, 988 párhívületet pedig Jakutföldre számúzték.

A nagy rémuralom

Az 1936–1938 közötti korszakot hívják így, amelyet a nagy koncepciós kirakatpekerek jellemeztek, és az újjászervezett, Nyikolaj Jezsov által vezetett titkosszolgálat, az NKVD vezette az írtó hadjáratot. A vidéket ellepték a „trojkák”: a területi párt-első titkárok, ügyészek, helyi NKVD-főnökök alkotta „bíróságok” helyben futószalagon hozták a halálos ítéleteket, állították össze a deportálandók hosszú listáit.

Pártkáderek irtása

A régi bolsevik vezetők közül, Zinovjev, Kámenyev mellett Buharin, Kresztyinszkij, Pjatakov, Radek, Rikov esett áldozatul sok ezer párttársukkal együtt, Trockij számúzték.

„Megritkították” a diplomáciai kart, a népbiztoságok kádereit, tisztviselőit.

A gyárak, üzemek vezetőinek, alkalmazottainak, munkásainak hosszú sora esett áldozatul – „hála” a már ismertett helyi halálgyáraknak.

Nem kímélték az állami gazdaságok, kolhozok személyzetét sem.

Az itt „menedéket találó” külföldi elvtársak közül különösen a lengyel, a német pártvezetőket irtották, de mindegyik nációnak – köztük a magyarnak is – „kijutott” a pusztításból. A breszt-litovszki békekötés után sok német párttársat adtak át a náci vezetésnek!

A hadsereg parancsnokainak irtása

Az 5 marsall közül 3 (Bljuher, Jegorov, Tuhacsevszkij), a 15 hadseregparancsnok közül 13, a 9 tengernagy közül 8, az 57 hadseregparancsnok közül 50, a 186 hadosztályparancsnok közül 154, a 16 hadsereg komisszár közül 16, a 28 hadtest komisszár közül 25 lett Sztálinék áldozata. A 178 000 fős tiszti létszámból egyharmaduk volt a tartóztatottak, elítéltek, elbocsátottak száma. (A későbbi világháborús győzők közül Gorbátov, Rokosszovszkij tábornokokat a lágerekből hozták ki!)

A tudományos, művészeti élet áldozatai

Sajtóhadjáratot folytattak az értelmiség legjobbjai ellen. Egész tudományágak, egyetemek tudósi, professzori garnitúráját ritkították meg, üldözték el, állították félre. (Például Tupoljev repülőgép tervezőt, az űrprogram „atyját”, Koroljovot is letartóztatták.) Majakovszkij már korán öngyilkos lett, Gorkij halála is gyanús volt (vannak rá nyomok, hogy őt is Sztálin tette el láb alól), Iszaak Babel, Oszip Mandelstam, Vszevolod Mejerhold is az áldozatok között volt – nagyon sok író, költő, más művész, újságíró mellett.

Az egyházüldözés folytatása

Az ortodox egyház és más vallásfelekezet üldözésének első, szörnyű korszaka Lenin és bandatársai rémuralma idején zajlott le. Lenin 1922. március 19-i, a PB-hez írott levelében jelentette ki: „...itt a pillanat, tapossuk el a legkeményebben és legkönyörtelenebbül a feketeszázas papságot, de olyan brutálisan, hogy évtizedekig megemlegesse. Így képzelem haditervünk kivitelezését: csak Kalinyin elvtárs fog nyilvánosan intézkedni. Trockij elvtárs sosem jelenhet meg a sajtóban vagy nyilvánosan...” Sok ezer pap esett áldozatul vagy tűnt el a koncentrációs táborokban, a templomokat kifosztották, a híveket is üldözték. Ezt Sztálin „tökéjre fejlesztette”: az üldözés újabb és újabb hullámát indította el, és ekkor már a templomokat, más kegyhelyeket sem kímélték. A már akkor is megritkított templomok, mecsetek száma 1936-ban 20 000 volt, 1941-re számuk már 1000-nél is kevesebb lett. A lelkipásztorok létszáma 1936-ban több mint 24 000 volt az addigi üldözések nyomán, számuk 1941 elejére 5665 főre apadt, pedig akkor már a Bal-

ti-államokat is meghódította az agresszív bolsevik birodalom.

A bolsevizmus háborús bűnei

Az áruló és becsstelen Molotov-Ribbentrop paktum nyomán megkezdődött a lengyel területek közös megszállása, az ottani lakosság irtása. A katyni mészárlás hiteles ténye, majd letagadása mellett a szláv, illetve a zsidó lakosság „kölcsonös kicserélése” azt jelentette, hogy a zsidóságra a német koncentrációs tábor, a szlávokra Szibéria „várt”. A legnagyobb bünt azonban ekkor Sztálin és tömeggyilkos bandája saját népei ellen követte el. Egyszerűen nem hitte el, hogy Hitler megtámadhatja az országot, így amikor ez megtörtént, nem volt megfelelő haderő, amely ellenállt volna neki. Hatalmas emberveszteség lett ennek az ára! Ne csodálkozzunk hát, ha – főként a Szibériába deportált népcsoportok ottmaradt részei – eleinte felszabadítóként fogadták a német és szövetséges csapatokat. Amikor pedig megindult a területek fölszabadítása, nyomában megkezdődött a – náci után – a bolsevik felelősségre vonás is, amely szintén kegyetlen volt. A háború nagy szovjet emberveszteségei szükségessé tették a GULAG-ból történő „pótlás”-t, amely „természetesen” csak a köztörvényesekből állott. (Ők egyébként is rettegetben tartották – sőt gyilkolták is – a politikai elítélteket ott, erről Szolzszenyicin mellett a magyar Rózsás János és számos elítélttársa megemlékezett.) Ne csodálkozzunk azon, ha ezek a gyilkossággal, más erőszakos cselekménnyel, rablással elítélt volt fegyencek hasonló cselekmények sorát követték el – immár egyenruhában, közvetlenül a front elvonulása után, Európa keleti felén!

Látogassa meg Magyarország internetes emlékportálját a www.elhunytak.hu címen!
Ezen a portálon Ön egy 25 évig fennmaradó személyre szóló emlékdalt hozhat létre elhunyt szerettei emlékére.
Az emlékdalok szabadon látogathatók és kereshetők különböző szempontok szerint.

Bányai Tamás (Észak-Karolina)

A tigris és a sakál

Együtt cseperedtek fel, a tigris meg a sakál, s kölyökkoruk felhőtlen gondtalanságban telt. A maguk módján mindkettőről gondoskodtak a szülei. Ez a maguk módján hosszú ideig nem érezte hatását. Kölyökállatoknak kisebb gondjuk is nagyobb, mint szüleik esetleges nehézségei fölött elmélni. Idejüket kitölti a játék, s emellett nem férnek el az élet komoly dolgai. Ebben a zsenge életkorban a tigrisnek sem jutott eszébe átharapni az őzike torkát és a sakál sem törődött azzal, hogy szülei által odavetett döghúst zabál. Volt mit enni, mindegy miként került terítékre a falat.

Ámde az idő múltával sok minden megváltozik, miként a tigris és a sakál kapcsolata sem maradhatott meg addigi állapotában. A tigris a legjobb iskolákba járatják szülei, amelyekben megtanították a vadászat minden fortélyára. Kiváló tornatanárok felügyelete mellett fejleszthette gyorsaságát, rugalmasságát; földrajzórán fejébe verték, hol található az erdő védtelenebb állatai. Szülei megmutatták mi a különbség a szárnyasok meg az őzgida húsa között. A szárnyast hagyjuk a rókának, mondogatta a tigrispapa, az igazi ínycsés, ami méltó a mi fajtánkhoz, az a szarvasborjú püspökfalatja.

Ezzel szemben a sakállal nemigen törődtek szülei. Ha szóba került a taníttatása, csak legyintettek. Ugyan, minek az? Ennivaló döghús úton útfélen akad, még a farkas is csak akkor falja fel áldozatát, miután végzett vele, s neki még azért is meg kell küzdeni, mert még a bárány sem adja olcsón az életét. Egyedül meg nem is tudja elfogyasztani az egészet. Neked, fiam, mondogatta a jólelkű sakálmama, mindig fog jutni eledel.

Egyéb körülmények mellett az eltérő szülői felfogás is más útra terelte a tigris és a sakál életét. A tigris jó módban élt, pazar barlangot szerzett magának, s mindig a legfinomabb csemegékkal látta el családját. A sakál másoktól odahagyott koncon tengődött, de elégedetlenkedni is csak akkor kezdett, amikor már az is ritkán jutott neki. A kölyökkori barátság okán felkereste a tigris. Kapott is tőle egy félig lerágott zergecombót meg egy figyelmeztetést.

– Tudod – mondta neki a tigris –, a mai világban mindenki jóval óvatosabb, ezért aztán a ragadozóknak is keményebben meg kell küzdeni a betevő falatért, amire, ha megszerezték, jobban vigyáznak, mint eddig, nem osztogathatják fünek-fának.

A sakál megértette a célzást és szomorúan felsóhajtott:

– De jó volna, ha most is ugyanolyan egyenlők lennénk, mint kölyökkorunkban voltunk.

A tigris dölyfösen replikázott.

– Akkor sem voltunk egyenlők, ezt csak te képzelted úgy.

Telt az idő, s egyszer csak a tigrisre is kezdett rájárni a rúd. Előbb csapdába esett, s amikor kínkeservesen végre kiszabadította magát, vadászok lőtték meg. Nem halt bele, de két lábára is lesántult. Kölykei nevettek rajta, párja egy ideig túrta maga mellett, ám nem sokára talált magának egy életerős hímtigris. Nyomorodott társát a barlangból is kiturta.

A tigrisre nehéz napok virradtak. Hiába igyekezett, sánta lábával még a lajhárt sem tudta utolérni. Hamarosan megtanulta azt is, mi az az éhség, és egy szép napon ott találta magát a sakál mellett, döghús után szimatolva.

A sakál örömmel fogadta a lecsúszott tigris, azt azonban nem tudta megállni, hogy oda ne vesse neki:

– Látod, komám, most végre megint egyenlők vagyunk.

– Ahogy mondd, és ahogy mindig szeretted volna – felelte a tigris. – Csak azt nem értem, miért mindig a nyomorúságban válnak egyenlővé az állatok. Amikor valamelyiknek jobban megy a dolga, rögtön különbnek érzi magát a másiknál.

Bukta Csaba (balról) és Kurucz Gyula 2007-ben, a két jó barát a Zengőn

Búcsú Bukta Csabától

A képen két jó barát, mindkettő már fentről egyengeti a Hetedhét-határ útját: a két és fél éve elment Kurucz Gyulát követte most Bukta Csaba. A barátságuk az MTV Pécsi Körzeti Stúdiójában kezdődött, ahol mindketten szerkesztő-riporterek voltak, majd folytatódott a párhuzam a rádiós műsorvezetéssel és a médiaoktatással.

Bukta Csaba 1986-tól élt Pécsen, Heves megyéből költözött ide – és csupán fél éve ment vissza édesanyjához Mezőszeremére, maga mögött hagyva azt a sok dél-dunántúli riportalanyt, akiknek volt szerencsájük hozzá tévében, rádióban. Én az egyike vagyok ezeknek a riportalanyoknak – és soha nem felejttem el azt a tiszteletet, szeretetet, ahogy a beszélgetéseket vezette. A rádiós élőadások baráti hangon szóltak, a felkészültségét bizonyították kérdései, és a műsorai éppen ezért nagyon hatásosak voltak – nem maradtak pozitív visszhang nélkül. A fenti kép a Káplár László Jó Ember Díj 2007. évi átadásakor készült a Zengőn. E három kiváló újságíró – Bukta Csaba, Káplár László, Kurucz Gyula – már nem adhatja át a tudását az új nemzedéknek, pedig ha valakitől lehetett tanulni, tőlük igen... És a 2007-es Jó Ember Díjas is szakmabeli volt: Varga Ilona, a Kossuth Rádió akkori Cigányfélórójának a szerkesztője.

Bukta Csaba 46 éves volt. Február 27-től a mezőszeremi temetőben nyugszik.

L. Csépanyi Katalin

Egy linómetszet

Bukta Csabával sajnos csak néhány alkalommal találkoztam. Leginkább a Rádió Aktív stúdiójában futottunk össze, amikor a nemzeti parki munkámhoz kapcsolódóan mentem felvételekre Bodács Etelehez. Csaba olyankor mindig a soron következő események meghívóit böngészte, sajtótájékoztatóra készült, vagy a nemrég elkészült anyagok szerkesztésén munkálkodott. Mindössze néhány szót tudunk váltani egymással ilyenkor, hisz én is időre mentem, és neki sem volt túl sok ideje a munkája közben.

Két-három éve, épp karácsony előtt néhány nappal jártam a stúdióban, talán egy évzáró beszélgetés következett – már nem emlékszem a témára. Az ünnepi hangulat mindenkit hatalmába kerített, amit az asztalokra tett apró dekorációk és az illatok csak tovább fokoztak... A jelenlévők gondolatai inkább a közelgő ünnepen jártak és nem a „kötelezőkön”. Csaba az asztalánál ült, éppen a papírait rendezgette. A papírok között volt egy kedves kis kép. Mint egy karácsonyi képeslap. Látszott rajta, hogy nem mai darab, kissé gyűrött, helyenként kopottas volt a papír széle. Csaba észrevette, hogy megakadt rajta a tekintetem. Elmondta, hogy a képet ő maga készítette, még iskolás korában. Szép emlék számára. Egy linómetszet. És már ment is a fénymásolóhoz, a képről csinált egy másolatot, amit odaadott nekem, karácsonyi ajándékként.

Komlós Attila

Szarvas István

Müller Péter: A siker titka az együttrezgés

(folytatás a 14. oldalról)

csúszó kislány a fürdőszobában, akinek édesanyja elkezd nevetni és akkor utána a gyerek is nevet. A másik, ami nekem borzasztóan tetszik, amikor a cirkuszba elmentél az unokáddal, a gyerek olyan okosat mondott, hogy egy felnőtt embernek is dicséretére válna. És millió ember egy ilyen elcsúszáson, egy ilyen mondáson túlmegy, te pedig be tudtad tenni két ilyen sikeres könyvbe.

Hát először mesterség, a mesterség az azt jelenti, az ember figyel, nekem nem ugyanazt jelenti, a másinak elcsúszik a füle mellett, nekem nem, mert én belelátok egy történetbe, én belelátok egy emberbe és hát egy csomó mindent megszólaltat bennem. Ez a varázskő ez tipikusan azt szimbolizálja, hogy minden kis kövecské lehet egy varázskő, hogyha a titkát az ember megfejti.

Igen. Egy másik történet, amit szintén egy könyvedben olvastam. Ez édesanyád-nak a beszélgetése ezzel a vad orosz tiszttel. Ami tényleg csodálatos. Gondolod, hogy azért bizonyára a génekben ebből a szikrából van.

Igen van, van! Főleg, amikor fiatalabb voltam, akkor rendelkeztem azzal a képességgel, ami nem mindig működik, hogy hogyan lehet a démonokat megszelídíteni. Rendelkeztem vele, most már nem tudok, lehet, hogy most már gyenge vagyok hozzá, nem mernék most már vállalkozni rá.

Szintén van egy izgalmas dolog ebben a Varázskő című könyvedben, amiben azt fejtegeted, egyszerre nem lehet két nőt szeretni igaz szerelemmel. Ugyanakkor én azon is elgondolkodtam, hogyha ezt a könyvedet elolvasta a feleséged, akkor nem hiszem, hogy nagy örömet tapasztal, mert megírod, azért volt az életed során, amikor egyszerre két nőt szerettél, vagy ez még az őskorban volt?

Ez az őskorban volt! Én nagyon sokszor tapasztaltam ilyesmit, de akkor is azt, hogyha ilyen előfordul az ember életében, és nagyon ráfigyel, akkor kiderül, intenzitásbeli különbségek vannak. Nem egyforma a láng, erről én írtam egy nagyon szép filmet, sajnos itt Magyarországon nem mutatták be, ez pont erről szólt, ennek a tragédiájáról.

És mi ennek a címe?

Zöld Henrik.

Igen, ezt írod is a Varázskőben.

Egy epizódja. Nagyon szép film volt, ez egy francia-német-svájci koprodukció, re-

mek alkotás és ennek ez volt a drámája, ebbe halt bele a hős. De abba halt bele, hogy a végén jött rá, az igazít elárulta a nem igazióért!

A másik, ami szintén az emlékezetemben van, amikor mondod, hogy valaki fekszik a kórházban, és akkor mondják, hogy vigye el. Tehát, hogy már-már szereti azt az illetőt és kéri, hogy vigye el magával. Ez is egy egészen különleges kérdés.

Ezt hol olvastad?

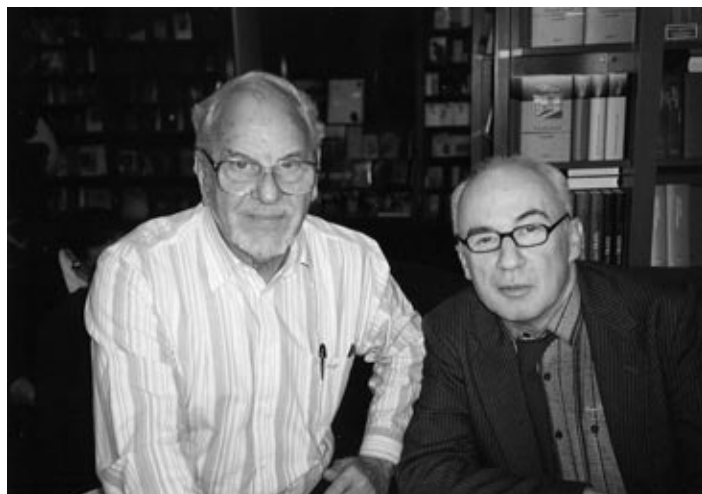
Valamelyik könyvedben azt írod, hogy van, amikor a beteg azt kéri, hogy a hozzátartozóját most már nem akarja látni. Ez hogy jön?

Nézd, az egy rejtélyes állapot, amikor az ember elmenni készül. Mert amikor elmegy, ezt nem tudjuk, ez egy dimenzió-váltás. Az itt maradók ezt nem értik. Ilyenkor az ember nem akkor szakad el, amikor az élet fonala eltépődik, hanem jóval előbb. Itt óriási tévedések vannak, amikor azt mondják, hogy ott kell ülni a haldokló mellett és morzsolgatni a kezét. Ennek én sose voltam a híve. El kell engedni jóval előbb, hagyni kell az embernek.

Ez megint egy csodálatos dolog, amikor készültem a veled való beszélgetésre, akkor ez nem jutott eszembe. Van nekem egy barátom, teológus végzettségű, aki ilyen család felállítással foglalkozik. És pontosan ez 100%-ig egybevág azzal, amit te mondasz, hogy nagyon sok embernek a betegsége pont abból adódik, hogy lehet, hogy egy-kétszáz évvel ezelőtt, vagy 50 éve, vagy a közelmúltban volt egy olyan hozzátartozója, aki elment és nem tudott tőle elbúcsúzni. És attól, hogyha ebben a család felállításban elköszön és kéri, hogy engedje el, akkor utána az egész élete megváltozik. Ez nagyon egybevág azzal, amit most mondtál.

A Hospice-nál, hogy annak ellenére, hogy azt mondják, legyen ott és fogja a kezét, de mindig mindenki akkor hal meg, mikor 2-3 napig nem jönnek végre, és nem húzzák vissza a lelkénél. Igen, csak az elbúcsúzás az azt jelenti, hogy a kijelölt szerepből továbblép. Ilyenkor egy anya már nem anya, egy apa már nem apa, ilyenkor túllép ezeken a szerepeken.

Nagyon érdekes dolgok ezek. Ígérem, ez most már az utolsó kérdésem. A Szomorú vasárnapról beszélgettünk, Huszti Péter

Müller Péter (balról) és a szerző

Kossuth-díjas színművésszel. Ő azt mondta, hogyha igazából akarod tudni, kérdezd meg a Müllert, de nekem azt mondta ez feltétlenül a szeretetről szól. Ugyanakkor engem nagyon izgat az, hogy amikor valaki egy regényt ír, te is kifejtetted a múltkori beszélgetésünk során, hogy nem muszáj teljes mértékben úgy megírni, ahogy valóban történt, ez számomra egy kicsit furcsa, és a másik furcsaság, hogy nagyon kevés szereplőt szerepeltetsz ebben a könyvben, ugyanakkor hallom, hogy egyes színházakban pontosan annyi szereplő van, amennyire én is gondoltam.

Nem, hát ennyi a szereplő, háromszemélyes a darab.

Szabadkán valaki azt mondta, hogy hét szereplővel csinálják.

Most lesz majd, azt hiszem Komáromban. Nem, ez egy 3 személyes darab. Pont arról szól, hogy egy ember olyan magányosan élte le az életét, egy világhírű ember, hogy igazából csak egy barátja volt és egy felesége, slussz! És ezek játsszák el az egész életét. Itt a hős magányosságához hozzátartozik az, hogy amikor újrátssza az életét, akkor abban csak azok vesznek részt, akik nagyon közel voltak hozzá és ez egyben a tragédiáját kiemeli, hogy kevesen voltak közel hozzá, függetlenül attól, hogy mindenki szerette, látszólag az egész ország, de azért nem volt senkije.

De a szeretetről szól ez!

A szeretetről, igen, abszolút a szeretetről szól. Minden darabom a szeretetről szól. Sőt! Meg vagyok győződve, hogy nincs olyan igazi irodalmi mű, aminek a mélyén ne a szeretet kérdése lenne. Ez annyira alapvető, és én most a szeretetet nemcsak érzelmi alapon értem. Annyira alapvető, hogy minden műnek, sőt magának a műalkotásnak is lényegében ez a titka!

Motesiky Árpád

Motesiky Árpád (Felvidék – Verebély)

Felvidéki vadásznyelv és szellemiség

1. rész

*„Isten tartsa meg nekünk a vadászt
nyugalomban és békességben és áldja
meg minden jámbor vadászt
szerencsével és megbecsüléssel
minden ösvényen és útján.”*

(Sinapius János: *Kis Vadászerdő*, 1678)

Nagyon régen volt, régi történet, amikor a jó Johannes Sinapius az idézett sorokat írta és ajánlotta Szászország, Cleve és Berg hercegének s kegyelmes urának. Vajon a szerző udvarolt a hercegnek? Lehet úgy is mondani, mivel Sinapius János evangélikus lelkész száműzött, idegen volt a herceg birodalmában. A Felvidéken született, nagyon is felvidéki volt, Trencsén vármegyében, 1625-ben látta meg a napvilágot. Eredetileg Horcsicskának hívták, a „Sinapius” latinisított név volt, mint a morva Comeniusé, akit eredetileg Komenskynek hívtak, ámbar anyai ágon ereiben magyar vér csordogált. Csak azért teszünk róla említést, hogy Comenius is írt a „vadakról” és a vadászatokról, mégpedig sárospataki éveiben...

Most azonban Sinapius Jánosról van szó, aki a száműzetésben könyvet írt, ritkaság számba menő könyvet, mert akkortájt nemigen írtak könyveket a vadászatról. Nemigen foglalkoztak tollforgatók a vad leírásával és a vadászat erkölcsével. Akaratlanul is felmerül a kérdés, hogy mitől lett vadász és milyen okok ösztönözték az evangélikus lelkészt, hogy sok más érdekes téma helyett a vadászatról írjon?

Nagyon nehéz lenne egyértelmű választ adni a kérdésre. A nemesi származású ifjú Königsbergben tanult és a teológia elvégzése után először Szokolcán (Skalica), Nyitra vármegyében kezdte papi pályáját, majd 1655-től Galgócon (Hlohovce) élt hivatásának, ahol szinte napi vendég volt a nagy tekintélyű, törökverő főnemes, gróf Forgách Ádám asztalánál. A nagyvezekényi csatában (1652. augusztus 26.) Forgách Ádám – az érsekújvári vár kapitánya – volt a fővezér és maroknyi, alig ezer főből álló seregével szembeszállt a 4500 főből álló oszmán sereggel a Zsitva folyó völgyében. Dicsőségesen helytálltak a magyarok, a törököket megfutamították, de sajnos négy Esterházy maradt vérbe fagyva a csatamezőn: László, Tamás, Ferenc és Gáspár. A győzelem emlékét ma oroszlan-szobor őrzi.

Nos, Sinapius János a nagy tekintélyű főúr vendége lehetett és asztalánál nagy vitákat folytatott az odajáró szerzetesekkel, amelyekből győztesként került ki. Ezt a szerzetesek nem tűrhették és a nagyasszonyhoz, a grófnéhoz fordultak panasszal az evangélikus pappal szemben. Sinapius kegyvesztett lett a grófnál, Galgócról távoznia Szokolcára, majd Trencsénben kapott lelkészi munkát...

Jött azonban a nagyobb veszély – a Wesselényi-féle ügy bukása után a protestantizmus felszámolása, a protestánsok templomainak elkobozása. Ezek után Sinapius német földre költözött, 1874-ben Malleban telepedett le. Tovább életpályája nem egészen világos és nem tisztázott. A lényeg az, hogy felesége és az egyik gyermeke a kolerajárvány áldozata lett. János nevű fia azonban életben maradt.

Felmerül az a kérdés, hogy a *Sylvula venturia* (Kis Vadászerdő) szerzője milyen nemzetiségű volt? Cseh vagy szlovák, miszerint Magyarország északi csücskében született. Abban az időben nem volt lényeges, hogy valaki milyen nemzetiségű. A szülőföldhöz való ragaszkodást és jogot viszont Sinapius János sem vetette el, műveiben világosan hangsúlyozta, hogy Magyarországról száműzték, mai szóhasználattal „magyar állampolgár” volt.

Nagyon elgondolkodtató és szomorú Sinapius János száműzetése: hogy történt mindez a nagyhatalmú Forgách Ádám szeme láttán

vagy beleegyezésével, hogy engedte a nagy tudású papot családjával együtt meghurcoltatni, földönfutóvá tenni, azt az embert megálátatni, aki Galgócon 1655-től szinte napi vendég volt asztalánál. Az még talán érthető, hogy asszonya rábeszélésére „elkergette” Galgócról, de engedte, hogy sodródjon a pusztulás felé.

Sinapius Jánosnak a Kis Vadászerdőn kívül Halleban még megjelent az *Ornithica sacra* (A madártan vallási alapjai) című munkája is. Természetesen német nyelven, 1682-ben. A kutatók azonkívül még több munkáját tartják számon, amelyek itthon, illetve Trencsénben jelentek meg. A Halleban megjelent két munkáját, a vadászatról és a madarakról szóló tanulmányt Csöre Pálnak köszönhetően magyarul is olvashatjuk, a budapesti TerraPrint Kiadó adta ki 2000-ben.

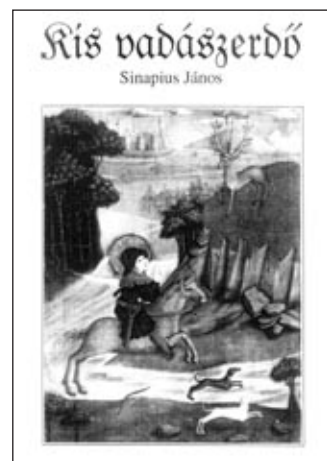
Csöre Pál ugyan jogászember, de 1957-ben az erdészeti jogi osztályra került, és innen aztán nem volt hosszú az út a vadászatig, a természetvédelemig, az erdő és a vad jogi kérdéseiig. Mivel közel állt hozzá a történelem, a múlt tanulmányozása, kutatómunkájának köszönhetően született néhány érdekes és hézagpótló munkája, mint a Vadaskertek a régi Magyarországon; A magyar vadászat története; Vadászati kultúra; A Kárpát-medence vadállományának alakulása; Megjegyzés a magyar dämadvad történetéhez; A solymászat története és a Kis Vadászerdő fordítása a ma már nehezen érthető német nyelvből. A magam részéről örültem, hogy együtt dolgozhattam Csöre Pállal egy szerény könyvecskén, amelynek „A vadászat árnyas oldalai” címet adtuk, 1998-ban a TerraPrint Kiadó adta ki Budapesten. Akkor tudtam meg, hogy Csöre Pál szálai is a Felvidékhez kötődnek: „Nagyapám a Bars megyei Kaproncán (Kopernica) született...” – írta egyik levelében. Akkor még nem esett szó köztünk a *Sylvula Venatoria* fordításáról...

Csodálkozom, hogy a könyv megjelenésének nem volt kellő visszhangja. A kritikusok, publicisták és a vadásztörténészek is agyonhallgatják. Akár jómagamnak is tehetek szemrehányást, hogy nem írtam a könyvről annak idején legalább ismertetőt valamelyik vadászlapnak. Pedig az az igazság, hogy alaposan áttanulmányoztam, amit az aláhúzott sorok is bizonyítanak. Nem járok messze az igazságtól, ha azt állítom, hogy az apróbb hibákat és a mai olvasónak egy picit túlzott vallásos megközelítést leszámítva, a könyvből akár ma is felkészülhetne egy vadászpálya a vadászvizsgákra...

Egyébként a vallásosság sosem volt idegen a felvidéki vadászok körében. Egy későbbi időszakban, ama emlékezetes medvevadászat előtt, amelyen Stróbl Alajos szobrász is részt vett, imígyen kezdték a napot: „Vasárnap (1909. november 28.) Henrik herceg templomba ment reggel 8 órára a régi evangélikus templomba, melyben Weisz György dobsinai lelkész tartotta az egyházi beszédet német nyelven. Ugyanakkor József főherceg és a többi vendég az 1640-ben épült katolikus templomban volt, ahol Bednárik plébános misézett. Istentisztelet után villásreggeli volt, és kilenckor volt betervezve indulás az aznapi medvevadászatra...”

Nagyon is idevágó kérdése van Sinapius Jánosnak az istentisztelettel kapcsolatban: „Vajon felelősségteljes és megengedett-e az istentisztelet alatta, vagy annak elmulasztásával és elhanyagolásával

(folytatás a 31. oldalon)

HUMORZSÁK

Szigetvári-Szattinger Krisztián 2/3 oldala
Szigetvári János
szellemében

Szigetvári-Szattinger Krisztián

Márciusi tavaszköszöntő szójátékaim

Mesehős az egyházzsakadás után = **Skizmás** kandúr

Légies állat megzabolázása = **Szita**kötőfék

Könnyű borok felsorolása = **Schiller** listája

Morzejeles vízinövény = **Távír**ózsa

Rovar szembetegsége = **Szita**kötőhártyagyulladás

Statisztikailag sok egyedülálló = **Szingli**fikáns

Caesar a telefonjához: = Te is fiam, **Blue-tooth**?

Mivel kártyáznak a rénszarvasvadászok? = **Lappocskák**kal!

Jól jövedelmező tudományos-fantasztikus írás = **SCIFI**zetődő

Milyen az új katonák vállapja? = **Tiszta** vattás

Tiszta állatmese = **FABULA RASA** (Prim Péter nyomán)

Háborús hős ízeltlábúak gyermeke = **Hadilár**va

Tisztítószer ballagási éneke = **Ultra** kelek, elmegyek...

Hermelin árulkodása = Kiteregeti a sze**NYEST**

Melegházi öröm kontinensünkön = **EU**fólia

Út és Erény könyvének fő kérdése? = Ki fizeti a végén a **Lao-cehet**?

Lekvározabáló úriember = **Dzsem**tleman

Olasz hegyi kakas = **Monte**kukori

Lázadók bora = Összees**KÜVÉ**

Hol székel az idegeskedő parlament? = **Stressz**burgban

Hülye kertész = **Buta**nikus

Játék szobor = **LE**Gólem

Okos ember = **Agy**ágyú

Egypúpú esőszent = **Drome**dárd

Fenekméret szerinti szétválasztás = **Segg**regáció

Irkafirka a vászonból készült tárolóeszközömön = **Zsák**ombákom

S végezetül:

– Mit evett a nagy osztrák zeneszerző

Esterházy udvarában? = **Hay**dinakását!!!

Rónaky Edit

Humor

Rónaky Edit

Gyerekszáj
„Átköltött” szavak

Nem jól hallott szavak „értelmesség” tételéből humorosan kedves megoldások születnek a gyerekek száján:

Marci boldogan újságolta a rokonoknak: *Nekem pofonig érő karácsonyfám volt!* (plafonig)

Petra megrémült a teájában úszkáló citromfoszlánytól: *Jaj, egy hepihal úszik a teámban!* (ebihal)

Abigél kétéves hugicájával foglalkozott: *Látod, Rebeka, ez itt a nagypali, ide szokták tenni a fotelokat!* (nappali)

A kis Frenkinek két teknősbékája van otthon. Mindenkinek büszkén mutogatja kedvenceit: *Ott a kettősbéka!*

Esztike öltözködött. *Felvesszük a jegzőcipőt?* (edzőcipő – az apuka az önkormányzatnál dolgozik)

Született egy kistesóm, nagyon pösze orra van. (pisze)

Petra, mikor először látott a Mikulás oldalán krampuszokat, odasúgta nekem: *Anyá, szerintem azok a rémszarvasok nem igaziak ám!*

Szemerklélt az eső, és Jázon buksijára rá akarta húzni a kapucnit az anyuka. *Anyá, van nekem ernyőm, ne tegyél a fejemre kapucsinót!*

Anyu, miért mondta ma nekem valaki, hogy kiment agyú vagyok? (pihent agyú)

A szülők a majmokról beszélgettek Ronival. Az anyuka sorolta, milyen majmok vannak: – Van csimpánz, van gorilla majom, makákó majom, selyem-majom... Roni félbeszakította: – *Meg szélmajom.* (szélmalom)

Csónakáztunk, és egy hal nem messze tőlünk fickándozott. – *Nézzétek, gyerekek, egy hal ott úszik a vízben!*

– *Hol úszik a halott?* – rökönödött meg Simi.

Rebeka áhitattal nézte borotválkozó apukáját. *Apa, kérem a makacsot!* (pamacs)

Brrr, olyan hideges vagyok! – didergett Petra.

Hurrá, támadt egy gombajó ötletem! – ujjongott Jutka. (bombajó)

Magyarország, Franciaország, Kanada

Pósfai Tamás emlékére

A pécsi építőipari technikumba járt Pósfai Tamás, aztán a forradalom után külföldre ment, 1957-től Párizsban, majd Provence-ban élt, később pedig, 14 éves franciaországi tartózkodás után Kanadába került. A fotózás végigkísérte az életét:

Pósfai Tamás a megélhetését a műszaki fotózás biztosította a francia és a kanadai évei alatt, másrészt a magánéletét is meghatározta. Nemcsak kiállításokon vett részt, hanem könyveket is illusztrált

Bikaviadal Nimes-ben (1966)

A Figaro éves pályázatának díjnyertes fotója (1965)

Az Izoard-szoros a Napóleon menedékházzal (1965)

Marseille (1966)

Cote d'Azur (1966)

– például a montreali olimpiáról írt könyvet rajzaival, valamint verseskötetekhez készített képeket, továbbá egy nyolc kiadást megért szakácskönyvet illusztrált.

Még franciaországi évei alatt nagy elismerés érte: a Figaro éves pályázatának díjnyertese lett a rókafejtővel.

Pósfai Tamás 41 éves korában hunyt el, Montrealban. Előtte még hazalátogatott Magyarországra, és 25 év után 1981-ben találkozott itt élő családtagjaival. Az 1940-ben Budapesten született Pósfai Tamás idén március 24-én lenne 70 éves...

L. Csépanyi Katalin

A gyógyító mofetta

L. Csépanyi Katalin

Huszonöt perc naponta a széndioxid-gázfürdőben – látszólag szinte nem történik semmi. Emberek ülnek egy gödörben, beszélgetnek – közben a gáz a bőrön át bejut a szervezetükbe, és működésre serkenti az ereiket. Az érzékiület miatti fájdalmak kezdenek megszűnni, a séták egyre hosszabbodnak, a botok pár nap múlva otthon hagyhatók, az éjszakák nyugodtabbak, a reumatikus fájdalmak csökkennek, a sebek kezdenek összeháródni, a vércukorszint csökken – napról napra érezhető a változás. Évente több ezer beteg jár vissza Mátraderesckére, az

ország egyetlen mofettájába, mert saját magán érzi a gázfürdő játékony hatását.

A vizsgálati eredmények alapján a vulkáni törés mentén feláramló gázt (ezt jeleníti a mofetta szó) 11 éve gyógygázzá, 4 éve pedig a gyógyászati központot gyógygázfürdő intézménnyé minősítette az Egészségügyi Minisztérium illetékes főigazgatósa (Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatóság).

Dr. Gyetvai Gyula ügyvezető igazgató, főorvos arról tájékoztatott, hogy az OEP általi finanszírozás már régóta napirenden van, és remélhetőleg belátható időn belül döntés születik a támogatásról. Kiemelte azt a jelenséget is, hogy egyre több orvos ismeri el a mofetta gyógyító hatását és küldi Mátraderesckére, a mofettába a

Minél lengőbb öltözékben célszerű a mofettában „fürdőzni”

betegit, elsősorban az érsebészeti központokból, valamint a reumatológiai szakrendelőkből.

De az új kezeltek közül legtöbben az interneten találnak rá a mofettára, amikor a betegségükre valamilyen gyógyírt keresnek. És nemcsak a gáz gyógyító hatású Mátraderesckén, hanem a Kékestől északra fekvő település oxigéndús levegője és az itt élő emberek vendégszeretete is.

A lebegő szappanbuborékok jelzik a széndioxidgáz szintjét

Balról a mofetta épülete, jobbról az épülő szálloda

A mofetta elérhetőségei:

3246 Mátraderescke, Mátyás király u. 19/a

Tel.: 36/576-200, fax: 36/576-204

www.mofetta.eu

e-mail: mofetta@mofetta.hu

Az Alexandra Kiadó könyv-újdonságai

**Ayn Rand: Veszett világ
Mi történik, ha az értelem
sztrájkba lép?**

170×240 mm, 1032 oldal, ára: 4999 Ft

Ayn Rand korszakalkotó regénye – amely először 1957-ben jelent meg – több mint négy évtizede bestseller, és egyúttal intellektuális mérföldkő. Olyan emberről szól, aki azt mondta, hogy megállítja a világ motorját – és megtette. Vajon pusztító vagy a legnagyobb felszabadító volt? Miért kellett az ellenségei helyett azokkal megvívnia a csatáját, akik leginkább hiányolták – és miért kellett legkeményebb csatáját az ellen a nő ellen megvívnia, akit szeretett? Mi egyáltalán a világ motorja – és minden ember hajtóereje?

Pam Brown: Cicák

45×65 mm, 368 oldal, ára: 1299 Ft

„... beledorombolják magukat az életünkbe, napjaink részévé válnak.” A macskabarátok bizonyára örömmel veszik kézbe ezt az apró könyvet. A japán fotós, Yoneo Morita képeit

Pam Brown kedves és szellemes gondolatai egészítik ki. E pici, de vaskos kötetben minden a cicákról szól. Engedjük hát, hogy kedvükre garázdálkodjanak!

Kutyák

45×65 mm, 368oldal, ára: 1299 Ft

„Kinek kellene a szavak, ha a tekintete és a farkcsóválása beszél helyette?” (Pam Brown) Ez az apró könyv az ember leghűségesebb társát, a kutyát dicséri – odaadással, szeretettel, humorral. Yoneo Morita képei és Pam Brown idézetei valamennyi kutyabarát szívét megdobogtatják. A kötet remek ajándék az ünnepekre és a kutyás hétköznapiakra.

* * *

A kiadó weboldala www.alexandra.hu címen található.

Programok a Nagyhéten

10 éves a Míves Tojás Múzeum

Nagyhét, húsvét, locsolkodás, hagyományápolás és hímes tojás – mindez hozzátartozik Zengővárkonyhoz, ehhez a mecsekalji kis faluhoz; az itt működő Míves Tojás Múzeumhoz. Minden évben, így az idén is a múzeum szervezésében lázas munka kezdődik az ősi ünnep jegyében. Mindenek előtt maga a múzeum rendezi át a gyűjtemény anyagát, hogy új fényben tündököljön az odalátogatóknak – akik száma egyre csak szaporodik, hozzávetőlegesen tavaly például kb. 15 000-en jártak a múzeumban Japántól Kanadáig a világ minden tájáról. A tojásdíszítő népművészet összegyűjtött remekeinek páratlan látványa, a szépség sugárzása az ünnep emelkedett hangulatát kínálja a szemlélőnek.

A múzeum nagyheti programjai sorában az első a virágvasárnapon megrendezésre kerülő Ifjúsági Tojásfestő verseny, ami ez évtől kezdve nemzetközivé válik. A 10-15 év közötti résztvevőket egy nemzetközi bíráló bizottság (házánkban és a környező országokban tevékenykedő jeles tojásdíszítők) véleményezi az előzetesen beküldött munkák alapján, majd közülük választja ki azokat, akiket meghív a versenyre. A múzeum természetesen az utánpótlásról is gondoskodik: a kevésbé ügyesek versenyen kívül ülhetnek asztalhoz és tanulhatnak tojást festeni a nagyhét minden napján.

A nagyhét folyamán (2010. március 29. – április 2.) tojásfestő-bemutatókra is sor kerül: naponta 10-től 17 óráig. Ekkor a közönség nemcsak a kiállított műtárgyakban gyönyörködhet, hanem nyomon követheti, hogy hogyan válik egy közönséges tyúktojás igazi hímessé.

Húsvét héfőn, reggel 9-től a Zengővárkonyi Népiegyüttes „Húsvéti locsoló” című néptáncos műsorával a nap folyamán többször is köszönti a látogatókat.

Míves Tojás Múzeum – Zengővárkony

www.tojasmuzeum.ini.hu, tojasmuzeum@ini.hu

tel: 00-36-72-466-605, fax: 00-36-72-566-012

nyitvatartás: minden nap 10-18 óráig, szünnap szerda (Nagyhét kivételével)

Törtély Zsuzsa

A Bauhaus pécsi nagyjai

Törtély Zsuzsa

Az 1920-as évek elején induló nagy művészi irányzat, a Walter Gropius vezette Bauhaus több nemzetközi híru képviselője pécsi volt, akiknek emlékét városuk ma is ápolja – különösen akkor, amikor Pécs 2010-ben Európa Kulturális Fővárosa lett. A Pro Pannonia Kiadó különösen nagy szerepet vállalt ebben, és igazgatója, dr. Szirtes Gábor vezetésével több szakmai konferenciát, egyéb rendezvényt tartottak már eddig is mind a mecsekalji városban, mind a fővárosban. Nemzetközi kapcsolataik is kiszélesedtek, és örömmel mondhatjuk el, hogy egyre inkább számon tartják ezeket az eredményeket külföldön is.

Bajkay Éva Weininger Andorról, Mendöl Zsuzsanna Forbát Afrédról írt könyvet, Ernyey Gyula pedig Breuer Marcellről állított össze kötetet.

A pécsi Művészetek és Irodalom Házában január 26-án rendezték meg azt a nemzetközi konferenciát, amellyel Molnár Farkasra (1897–1945) emlékeztek. Olyan neves szakemberek, mint Bajkay Éva, Várkonyi György, Annemarie Jaeggi (Németország), Bakos Katalin, Rosch Gábor, Cs. Plank Ibolya előadása hangzott el a festőről, a grafikusművésztől, az építésztől, de életpályája más vonatkozásai is szóba kerültek. A konferenciát összefoglaló, majdan megjelenő könyv fogja összegezni ezt a gazdag életutat, amely még ebben az évben napvilágot lát.

Motesiky Árpád (Felvidék – Verebély)

Felvidéki vadásznyelv és szellemiség

1. rész

(folytatás a 27. oldalról)

hajtani és vadászni? Semmiképp. Mert akinek vadnak és madárnak a hajszoalása van a szívében, istent pedig és az ő szavát elfelejti, az nem törődik az ő lelki üdvösségével, amit ennek kedvéért elveszít. Amiért aztán az ilyen emberek általában vad emberek és őket durva, istentelen Nimródnek nevezik...”

A vadászat gyakorlására vonatkozó kérdés: „Milyen személynek és milyen rendnek tilos, illetőleg megengedett a vadászat, az egyháziaknak vagy a világiaknak?”

Erre a kérdésre a következő a felelet: az egyháziak a templomhoz tartoznak, a hercegek és az urak a kormányzáshoz és a háborúhoz (amely, ha kezdettől fogva jogosnak minősül), méltán megilleti őket a vadászat, a parasztek pedig az ekéhez és a mezőgazdasághoz tartoznak.

A püspököknek, prelátusoknak a vadászat teljesen meg van tiltva?

Igen: ennek oka a kánonjogban és egyéb helyeken megnyilatkozik. Az egyháziak állandóan a templomi elfoglaltságokkal, imádkozással, olvasással és hasonlókkal foglalkozzanak. Nem rendes dolog továbbá, hogy kutyákat neveljenek, ugatásukat hallgassák, mert őket hivatásuk gyakorlásában akadályozza, attól eltéríti és az ilyen vadászás könnyen a magasabb rendű tevékenységtől elvonja.

Mivel pedig a vadászás nagyon hasonlít a háborúhoz és ami a katonát jellemzi, az majdnem minden tekintetben a vadászatban is gyakorlatban van, a vad természetének ismerete, áldozni tudni, azt megfelelően ölni, stb., stb., ami az egyházi személyeknek sohasem illet, hivatásuknak megfelelően ilyenektől sokkal inkább tartózkodniuk kellett. És mi a helyzet a teológusokkal? A hitszónokok feladataikkal törődjenek és az Evangéliumot igyekezzenek jól és tisztán hallgatóságuknak prédikálni és hagyni az ilyen világias foglalkozásokat. Találunk azonban a hitszónokok között is olyanokat, akik urukkal és a fiatalsággal vadászatra mennek, sokat látnak és hallanak, amibe nekik illik belebeszélni, de jobb lenne, ha otthon maradnának és hagynák a vadászokat vadászni, ahogyan Krisztus mondta: temessék el a holtakat, akik a holtakat.”

Nem tudom, mi volt a véleménye a fentiekre Mécs Lászlónak (1895–1978), a kitűnő papköltőnek, recitátornak, premontrai szerzetesnek, akiről kevesen tudják, hogy vadászott és vadászverseket írt a Felvidéken megjelenő Vadászlapnak. Jurán Vidor, a lap főszerkesztője nagyon elégedett volt a papköltő rendszeresen küldött verseivel. A költő szalonkahúzás idején éppen Párizsban járt és ott is a szalonkák jutottak az eszébe. Nagyon szép ódát írt a szalonkáról. Az őzbaklesről írt verse páratlan sorai a felvidéki lélek megnyilvánulása, ám az örök kérdés marad, hogy a szerzetes mennyire tudta összeegyeztetni a vadászatot a papi küldetéssel, munkájával.

Ámde kanyarodjunk vissza Sinapius János munkájához és annak kérdéseire, amelyekre a választ az idő és terjedelem miatt a kedves olvasóra bizzuk. A kérdések minden bizonnyal figyelemkeltőek. Íme: „Mit jelent az a közmondás, hogy nem mindenki jó vadász, aki vadászskürtöt visel? Milyen korú legyen a vadász? Milyen ruhát, kalapot és cipőt viseljenek a vadászok? Melyik vadászat a legjobb? Milyen embereket vegyünk igénybe a vadászatnál? Hogyan lehet a vadásznak szerencséje? Mely kutyák jó nyomozók? Miért ellenségesek a vadászok a tudósokkal szemben? Milyen finomság

és vadpecsenye állítható elő az erdei legeltetés által a mindennapi ember számára? Hasznos-e a vadászatra könyvet vinni? Vajon jól illik-e a nőnemnek a vadászat? Mit tegyen a vadász, hogy ne jöjjön a farkas az udvarába? Mit lehet a szarvasmarhánál leginkább dicsérni? Milyen a medve természete? Milyen kifejezéseket használnak a vadászok? Milyen sokáig él egyik-másik állat? Hányféle vadászskutyája kell hogy legyen egy vadásznak? Milyen tanításokat kell itt a keresztyén vadásznak megtartani? Hogyan kell egy hívő vadásznak minden időben viselkedni?”

A száznál is több kérdésből csak azokat emeltem ki, amelyek manapság is aktuálisak lehetnek. Sinapius János munkájában kitér a vadászat körül nagy alaposággal mindenre. A vadász öltözködésére, a vadászebek gondozására, a vadászati eszközök kezelésére, a hálók gondozására és a vad rendbetételére: „A vadászok a vadat rendbe teszik, kocsira rakják és ételnek felkészítik.” A jó vadászati szokások közé tartozik a vadászvacsora, amiről a következőket olvashatjuk: „Minden vadászat lebonyolítása után vidám hideg konyhát rendeznek, amelynél az urak tréfálkoznak és vadásztörténeteket mesélnek, végül jó kedvvel térnek haza.”

Befejezésül Sinapius János könyvével kapcsolatban annyit, hogy nem tudományos munkát írt, hiszen lelkész, pap és talán vadász is volt. Ez utóbbira nem találunk utalást, de a génjeiben ott éltek régi hazájában, Trencsén vármegyében szerzett tapasztalatok. Mindenestre tanulságos és szórakoztató olvasmány...

Van egy lapidáris tévhiedelem a vadászokról, különösen a felvidéki vadászokról, amely szerint csak borral, mulatással (cigányzene), játékkal (kártya) és vadászattal érdemes élni! No, nem mondom, hogy nem akadtak a Felvidéken is mulatók, vidám kedélyű vadászok, erdészek, erdőmesterek, mérnökök, de vallom, hogy emberes magatartásuk, a természet, az erdő és a vad iránti tiszteletük a selmecbányai magyar erdészeti felsőoktatás gyökereiből táplálkozott. Nemcsak jeles szakemberek kerültek ki az akadémiáról, hanem kiváló nyelvismerek, tollforgatók, akik a magyar vadásznyelvet terjesztették írásaikkal. Persze nem minden nyelvűvelő volt nyelvész. Az ugróci Zay Imre gróf és a halicsi „egy öreg vadász” (gróf Forgách Sándor) sem. A vadászmujszótár (Magyar–német, német–magyar vadászmujszótár és magyarázata) a maga korában (1875) remekmű volt. De az, még most is...

A nyáron írtam levelemben a tatabányai Ferenczy Ferenc vadászíró barátomnak, hogy őzbaklesen voltunk és János öcsém egy „szép” őzbakot lőtt. Ferenc válaszlevelében azt kérdezte: mitől volt szép az őzbak? Hát, igen, egy költő mondhatja, hogy szépek voltak az őzek, mert az igaz is! De nem egy vadász, aki jártas a magyar vadásznyelvben, mert a felvidéki szellemiséget sugárzó „öreg vadász” könyvecskéjében azt olvashatjuk, hogy a szarvas, az őz nem szép, hanem jó! Ferenc barátom, köszönöm az enyhe figyelmeztetést...

A magyar vadásznyelvről talán még annyit, hogy a nyelvörök, nyelvgyomlálók nemigen gondoskodnak róla. Még a bölcsészdoktor Jakab István sem foglalkozott a vadásznyelvvél, akinek nyelvűvelő munkássága mennyiségében és minőségében is jelentős. Pedig Jakab professzor a pozsonyi Komensky Egyetem Magyar Tanszékének tanára volt, és az ötvenes évektől vadász. Így hát a vadászok nyelvének egyengetése a magamfajta „botcsinálta” nyelvészekre hárult.

(folytatjuk)

* * *

Barátunk és szerzőtársunk fenti írása a *Járomfa, mozzvány, nő-tövény...* A nyelvűjítás során született szaknyelvünk „szokott és szokatlan” szavai című konferencián hangzott el, 2009. december 3-án, Budapesten, a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban.

Hosszú távú éghajlati prognózis

Április – Tavaszhoz, Szent György hava

H	K	Sze	Cs	P	Szo	V
			1 ♠	2 ♠	3	4
5	6 ☉	7	8	9 L	10 ♠	11
12	13	14 ☉	15 ♠	16 ♠	17	18
19 ♠	20 ♠	21 ☉	22	23	24	25
26 ♠	27 ♠	28 ●	29 ♠	30		

- ☉ Első negyed   ○ Újhold   ☼ Kőd
 ☉ Utolsó negyed   ♠ Csapadék   * Hó
 ● Telihold   L Lehülés

Megjegyzés: Az újhold (○) előtt és közben hidegfronti hatás várható.
 A telihold (●) előtti napokban és közben melegfronti hatás várható.

Kéri János

Havi ételajánlat

Mágnás pite

Hozzávalók: A tésztahoz: 30 dkg liszt, 1 csomag sütőpor, 18 dkg margarin, 10 dkg porcukor, 1 egész tojás, 1 citrom reszelt héja és leve. **A töltelékhez:** lekvár, 20 dkg cukor, 3 tojás sárgája, 15 dkg darált dió, fél csomag vaníliás cukor, 3 tojás fehérje.

Elkészítése: A tészta hozzávalóit összegyűrjük, vékonyra kinyújtjuk, margarinnal kikent tepsibe tesszük, és megkenjük savanykás lekvárral. A töltelék hozzávalóit elkeverjük a tojásfehérje keményre vert habjával, és a masszát a lekvárral megkent tésztára öntjük. Megsütjük, és ha kihült, kisebb kockákra vágva szeleteljük.

Kéri Jánosné

KÉRI JÁNOSNÉ (Nagyvenyim)

» Rádióműsor «

MR6 – A RÉGIÓ RÁDIÓJA A Magyar Rádió Pécsi Körzeti és Nemzetiségi Stúdiója

Műsorrend magyar nyelven, hétköznapokon:

5.00 Hajnal-táj (MR1 – Kossuth Rádiótól)

HAJNALTÓL REGGELIG

FM 101.7 MHz

6.00 – 8.00 Hírek, időjárás, lapszemle, sportösszefoglaló
 8.05 – 9.00 Magazinóra riportokkal
 9.00 – 12.00 Itthon vagyunk!
 12.00 MR1 Déli Krónika

DÉLUTÁN

FM 101.7 MHz

13.00 – Dél-után – az MR6 zenés magazinműsora
 17.30 MR1 Esti Krónika
 18.00 Estidőben!
 22.00-tól: Petőfi éjszaka

Nemzetiségi műsorok az MR4 országos adásban:

Horvát nyelven: AM 873 KHz
 8.00 – 10.00

Német nyelven: AM 873 KHz
 10.00 – 12.00

Szerb nyelven: AM 873 KHz
 14.00 – 16.00

Az MR6 pécsi régió rádiójának elérhetőségei:

Telefon: 72/518-333

Fax: 72/518-320

E-mail: regioradio@radio.hu

Net: www.mr6.hu

Ez a Hetedhéthatár 249. száma

web-oldalunk:

www.hetedhethatar.hu

Könyvajánlónk

